

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Cestovní ruch
Tourism

Student:
Vedoucí bakalářské práce:

Jana Cvičková
doc. Ing. Lednický Václav, CSc.

Ostrava 2009

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci včetně příloh vypracovala samostatně.“

V Ostravě

dne 7. 5. 2009

Jana Cvičková

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu doc. Ing. Václavu Lednickému, CSc. za cenné rady a předmětné připomínky.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Cestovní ruch	2
2. 1 Cestovní ruch v České republice.....	4
3. Metodika a cíl zpracování.....	6
4. Popis lokality	7
4.1 Poloha a reliéf	7
4.2 Podnebí.....	7
4.3 Obyvatelstvo.....	8
4.4 Podnikání	8
4.5 Ubytovací zařízení.....	8
4.6 Historie	9
4.7 Doprava.....	9
4.7.1 Silniční doprava.....	9
4.7.2 Železniční doprava	10
4.7.3 Letecká doprava.....	10
4.7.4. Cykloturistika	11
4.8 Předpoklady cestovního ruchu	11
4.8.1 Přírodní atraktivity	11
4.8.2 Hrady, zámky a zříceniny	12
a) Hrady	12
b) Zříceniny	13
c) Zámky.....	16
4.8.3 Technické památky	21
4.8.4 Rozhledny a vyhlídkové stavby	24
4.8.5 Lidová architektura	26
4.8.6 Národní kulturní památky	29

4.8.7 Městské památkové rezervace a zóny	31
4.8.7.1 Městské památkové rezervace, městské památkové zóny, venkovské památkové rezervace a venkovské památkové zóny	32
5. SWOT analýza	33
5.1 SWOT analýza rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji.....	34
6. Prioritní osy rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji	37
6.1 Prioritní osa 1 - Infrastruktura	37
6.2 Prioritní osa 2 - Lidské zdroje	39
6.3 Prioritní osa 3 - Atraktivita.....	40
6.4 Prioritní osa 4 - Marketing	41
7. Doporučení.....	44
7.1 Doporučení vycházející z osy Infrastruktura.....	45
7.2 Doporučení vycházející z osy Lidské zdroje.....	46
7.3 Doporučení vycházející z osy Atraktivita.....	47
7.1 Doporučení vycházející z osy Marketing.....	48
Závěr	50

1. Úvod

Ke zpracování bakalářské práce jsem si zvolila analýzu atraktivit poznávací turistiky v Moravskoslezském kraji. Vybrala jsem si tento region z toho důvodu, neboť jsem se zde narodila a mám k němu bližší vztah. Připadá mi, že tento region s cestovním ruchem není okolním obyvatelstvem České republiky příliš přijímán. Většina lidí si pod pojmem Moravskoslezský kraj představí průmyslovou oblast se znečištěným ovzduším a ne s příliš atraktivními památkami.

Moravskoslezský kraj však představuje region, který je velmi přitažlivý z hlediska pěkného přírodního a rozmanitého rázu krajiny plné zeleně. Z velké části je obklopen druhým nejvyšším pohořím v České republice – pohořím Moravskoslezské Beskydy a ze západu Jeseníky. Na území se rozprostírají chráněné přírodní rezervace. V oblasti je několik památkových rezervací a zón a také se zde zachovaly vzácné kulturní a technické památky.

Cílem mé bakalářské práce je charakterizovat a následně vyhodnotit předpoklady rozvoje poznávacího cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji. V analytické části se zabývám profilem tohoto regionu, především potom zdejšími atraktivitami. Získané informace přenáším do SWOT analýzy, kde se zaměřuji na specifikování silných a slabých stránek regionu a identifikuji příležitosti a ohrožení. V konečné části podávám doporučení a návrhy na zlepšení situace cestovního ruchu v kraji.

V bakalářské práci upozorňuji na rezervy, které by měl kraj eliminovat a na příležitosti, kterých by se měl chopit a využít je ve svůj prospěch pro zvýšení atraktivity a tím zvýšil zájem návštěvníků. Touto prací bych chtěla poukázat na to, že Moravskoslezský kraj disponuje obrovským množstvím atraktivit poznávací turistiky a je neprávem opomíjeným jako cíl turistů za odpočinkem a poznáním.

2. Cestovní ruch

Poměrně mladé odvětví cestovního ruchu se v současnosti stává čím dál tím více populární. Cestovní ruch řadíme do nevýrobních činností, do terciárního sektoru – služeb. Patří mezi nejvýznamnější součásti národního a světového trhu. Dle Světové organizace cestovního ruchu WTO se jedná o činnosti lidí spočívající v cestování a pohybu mimo místo jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho roku za účelem využití volného času, obchodu, atd.

Počátky cestovního ruchu jsou spjaty s Angličanem Thomasem Cookem, který je tvůrcem prvního organizovaného zájezdu a který založil první cestovní kancelář. V dnešní době o cestovním ruchu hovoří hlavně ve spojení s volnočasovými aktivitami, jako je rekreace, zábava, poznání, obchod, ale taky přesun lidí za prací v rámci služebních cest v zaměstnání. Činnosti vedoucí k uspokojení potřeb účastníků cestovního ruchu nazýváme služby cestovního ruchu (dopravní, ubytovací, stravovací, a jiné).

Odvětví cestovního ruchu se stalo v dnešní době největším zaměstnavatelem osob. Výnosy z tohoto odvětví se také promítají do dalších oborů. Díky přítomnosti návštěvníků se zvedá prodej výrobků a služeb jiných oborů a tím i hrubý domácí produkt, ekonomika státu tak roste.

Podle Pourové¹ jsou vymezeny specifické rysy cestovního ruchu takto:

- Vysoká míra závislosti na přírodních a kulturně historických atraktivitách
- Tyto aktivity jsou místně vázané, není možné je přemísťovat
- Spotřebitel se přemísťuje za atraktivitami do místa jejich výskytu
- Ekonomické využití atraktivit cestovního ruchu se většinou děje formou poskytování služeb
- Služby cestovního ruchu mají pominutelný charakter a není možné je skladovat

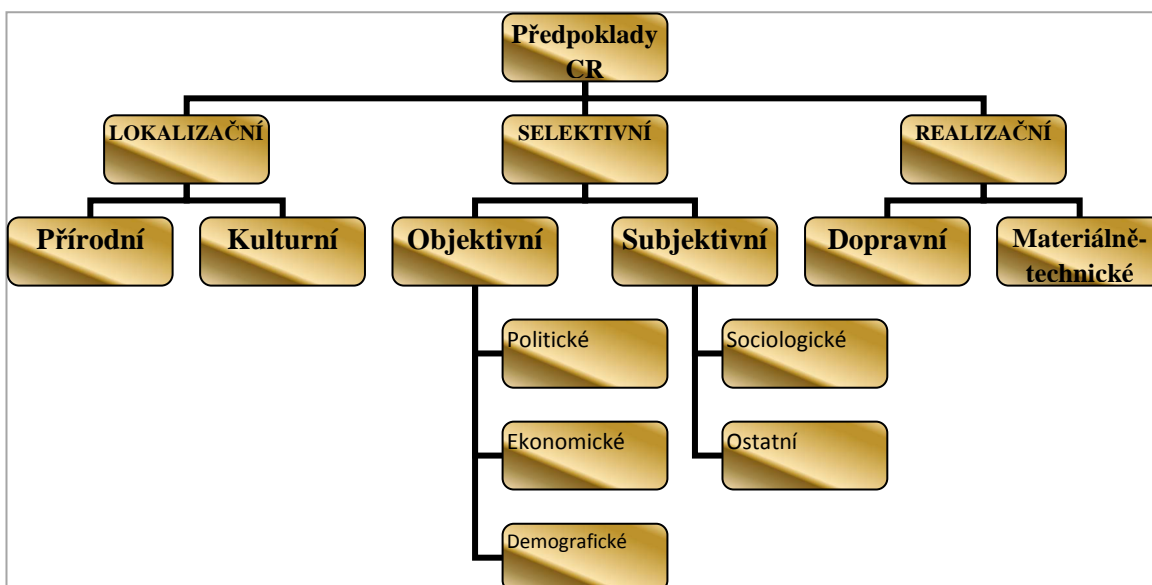
---

¹ Pourová, M. *Agroturistika* 1.vyd. Praha: Credit, 2002. 124 s. ISBN 80-2013-0965-2

- Tvorba, realizace a spotřeba služeb v cestovním ruchu je místně a časově spjatá
- Uspokojení potřeb a samotná spokojenost účastníků cestovního ruchu má vysokou míru subjektivního vnímání a posuzování
- Místně a časově oddělení nabídky, poptávky a spotřeby produktu cestovního ruchu
- Vysoká míra sezónnosti
- Významný výskyt mimoekonomických faktorů
- Trh cestovního ruchu má mezinárodní charakter

Předpoklady cestovního ruchu podle učebnice „Zeměpis cestovního ruchu“² se člení:

Obr.: 2.1 Předpoklady cestovního ruchu

Zdroj: Vlastní zdroj

² HOLEČEK, M., MARIOT, P., STRÍDA, M. *Zeměpis cestovního ruchu*, Nakladatelství České geografické společnosti, s. r. o., Praha 1999, 99 str., ISBN 80-86034-39-9

Cestovní ruch můžeme dále rozčlenit podle jeho druhu na rekreační, kulturní, společensky zaměřený, profesionálně zaměřený nebo na sportovní. Rekreační turismus ještě můžeme oddělit na pobytový a aktivní turistiku. Podle formy jej členíme na celoroční a sezonní, na krátkodobý a dlouhodobý, na individuální a skupinový, na domácí, zahraniční a tranzitní, na vázaný a volný.²

2. 1 Cestovní ruch v České republice

Česká republika má značnou výhodu ve své poloze, leží přímo ve středu Evropy. Jedná se o vnitrozemský stát sousedící na severu s Polskem, na východě se Slovenskem, na jihu s Rakouskem a na západě s Německem. Je tedy důležitým územím, které slouží k tranzitu osob i nákladů. Z historického hlediska se dělí na tři části – Čechy, Moravu a Slezsko.

Z velké části jsou její hranice tvořeny pohořími. Povrch většiny území tvoří pohoří a vrcholy. Nejvyšší hora republiky leží v Krkonoších a nese název Sněžka (1 602 m). Kromě pohoří se v oblasti objevují i krasová území (Moravský kras, Český kras), skalní města (České Švýcarsko, Český Ráj, Adršpašsko-Teplické skály).

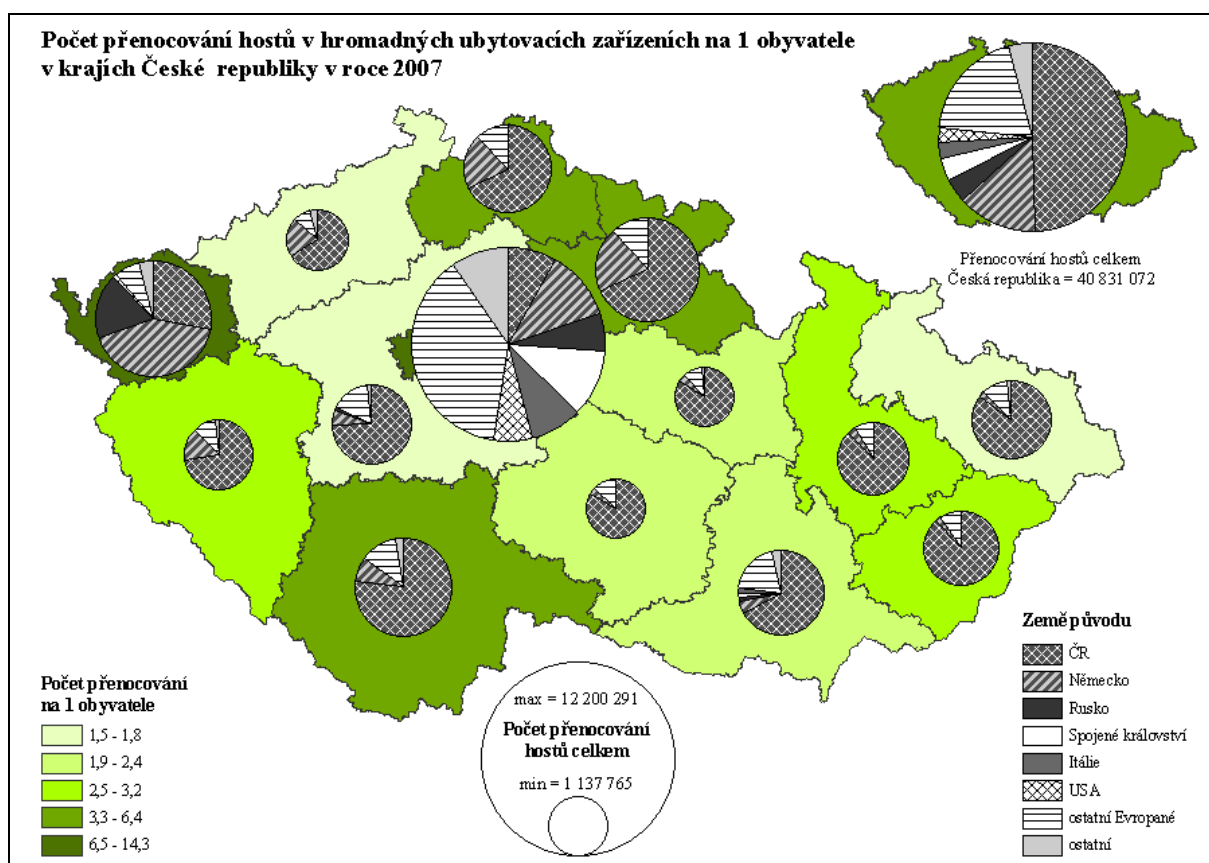
Na území se vyskytuje taky značné množství národních parků, chráněných krajinných oblastí, přírodních rezervací.

Velký význam má v České republice také vodstvo. Země leží na hlavním evropském rozvodí. Řeky z území odtékají do tří moří – do Severního moře (řeka Labe), do Černého moře (řeka Morava, která je přítokem řeky Dunaj), do Baltského moře (řeka Odra). Nejdelší řekou na území České republiky je řeka Vltava a největší pak řeka Labe. Největším z rybníků je Rožmberk. Většina přehradních nádrží slouží jako pohon vodním elektrárnám. Na západu republiky se hojně vyskytují přírodní minerální prameny. Na základě toho zde vznikla lázeňská města – tzv. Lázeňský trojúhelník, tvořený městy Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně.

Nejvýznamnějším městem s pohledu cestovního ruchu je hlavní město Praha, které je historickým unikátem republiky. Praha patří mezi nejvyhledávanější města nejen České republiky, ale také Evropy. Některé kulturní památky republiky

jsou zapsané na seznamu kulturního a přírodního dědictví UNESCO (Praha, Český Krumlov, Telč, Kutná Hora, kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou, Lednicko-Valtický areál, Kroměříž, Holašovice, Morový sloup nejsvětější trojice v Olomouci a vila Tugendhat v Brně, Litomyšl a Třebíč).

Obr. 2.2 Počet přenocovaných hostů v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 obyvatele v krajích České republiky v roce 2007

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/10n1-08>

3. Metodika a cíl zpracování

Tato bakalářská práce se skládá ze dvou částí, teoretické části a praktické části týkající se rozvoje poznávacího cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji a z jeho zatraktivněním.

Pro vytvoření teoretické části bylo třeba analyzovat údaje a základní informace o prostředí a poznávacích atraktivitách v Moravskoslezském kraji. Základní a obnovené zprávy jsem našla na aktualizovaných internetových stránkách, obecnější informace v literatuře. Tipy na významné památky kraje jsem průběžně získávala dotazováním známých, návštěvou Beskydského informačního centra a konzultací se zástupcem Agentury pro regionální rozvoj v Ostravě. V tomto kroku jsem shromáždila potřebné informace, které podávají ucelený obraz turisticky významných památek v regionu.

Získané poznatky jsem následně vyhodnotila ve strukturované SWOT analýze. Tady poukazuji na silné stránky kraje, na to, v čem má konkurenční výhodu na trhu. Na druhé straně upozorňuji na slabé stránky, kde má region rezervy. Dále se analýza zabývá příležitostmi, kterých by se měl kraj chopit, aby na daném území cestovní ruch více rozvinul ve svůj prospěch. Poslední částí analýzy zaujímají hrozby, kde jsem seskupila výčet nástrah, kterým by měl kraj přikládat zvýšenou pozornost, aby nebyl v budoucnu zaskočen nenadálými skutečnostmi.

Výsledky ze zpracované analýzy soustřeďuji do poslední fáze, kde získané informace vyhodnocuji na základě stanovených čtyř prioritních os – Infrastruktura, Lidské zdroje, Atraktivita a Marketing. Na základě toho vyhodnotím poznatky a podávám návrhy a doporučení na zlepšení situace cestovního ruchu v oblasti poznávacích památek v Moravskoslezském kraji.

Cílem práce je vyhodnotit současný stav Moravskoslezského kraje z hlediska cestovního ruchu. A na základě prováděných analýz zhodnotit jeho příležitosti, které by měl využít k tomu, aby posílil svou pozici na trhu cestovního ruchu a uchopil správný směr, kterým by se měl do budoucna ubírat.

4. Popis lokality

4.1 Poloha a reliéf

Moravskoslezský kraj spolu s ostatními 13 českými kraji vznikl 1. 1. 2001. Nachází se v severovýchodní části České republiky, v sousedství Olomouckého a Zlínského kraje a zároveň na hranici tří států – České republiky, Slovenské republiky a Polska. Se svou rozlohou 5 427 km² je šestým největším krajem v ČR. Skládá se z 6 dřívějších okresů - Bruntál, Opava, Nový Jičín, Ostrava, Karviná a Frýdek-Místek a území 22 obcí s rozšířenou působností.³

Z geografického hlediska se jedná o velmi rozmanitý region, který ze západu svírá masív Hrubého Jeseníku s nejvyšší horou Praděd (1 491 m n. m.). Hornina přechází do Nízkého Jeseníku, poté Oderských vrchů. Střední část kraje zaujímá Opavská nížina, Ostravská pánev a Moravská brána. V jihovýchodní části region uzavírá pohoří Beskydy s nejvyšším vrcholem Lysou horou (1 323 m n. m.). Nejvýznamnějším vodním tokem je zde řeka Odra se svými největšími přítoky - řekou Opavou, Olší a Ostravicí. Hlavní zdroj pitné vody je vodárenská nádrž Šance a Morávka v Moravskoslezských Beskydech a Kružberk v Nízkém Jeseníku.⁴

4.2 Podnebí

Podnebí Moravskoslezského kraje lze charakterizovat jako mírné se střídáním čtyř ročních období, které je typické pro střední Evropu. Letní teploty mohou vystoupat až do tropických hodnot nad 30 °C, v zimě často klesají pod – 10 °C. Průměrně letní teploty se pohybují kolem 20 °C, zimní kolem 0 °C. První sníh přichází v horských oblastech v říjnu, v nížinách koncem listopadu a počátkem prosince. Teplé dny se v nížinách objevují od května do září, nejteplejším měsícem bývá červenec. Roční průměrná teplota dle nadmořské výšky kolísá - v Mošnově dosahuje teploty 9,4 °C na Lysé hoře 4,4 °C. Průměrné

---

³ Moravskoslezský kraj, Základní informace [online]. URL: <http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/cz/zakladni-informace/geograficke-informace/default.aspx> [cit. 2009-02-02].

⁴ Business info [online]., březen 2008, URL: < <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/moravskoslezsky-kraj/charakteristika-moravskoslezskeho-kraje/1000929/41624/> > [cit. 2009-02-02].

roční srážky se pohybují v rozmezí 650 - 1 500 mm, napomáhá tomu beskydská Lysá hora, která je nejdeštivějším místem v České republice.⁵

4.3 Obyvatelstvo

Ke dni 31. 3. 2008 žilo v Moravskoslezském kraji 1 249 897 obyvatel, z toho 638 072 žen a 611 825 mužů. Průměrný věk je ve výši 39,7 let. Nejvíce obyvatel žije v okrese Ostrava-město 336 811 a nejméně v okrese Bruntál 98 148. Počet narozených dětí byl v předchozím roce 13 412, z toho se narodilo 39 mrtvých.⁶

4.4 Podnikání

Hrubý domácí produkt Moravskoslezského kraje činí 337 926 miliónů Kč. Podniká zde celkem 195 551 fyzických osob. Najdeme tu také 20 121 obchodních společností, 1 400 družstev a 50 státních podniků. Průměrná hrubá měsíční mzda činí 19 928 Kč a průměrná míra nezaměstnanosti dělá 10,19 %.⁴

4.5 Ubytovací zařízení

Dle údajů Českého statistického úřadu z roku 2007 se v kraji nacházelo 469 hromadných ubytovacích zařízení (9 527 pokojů a 25 676 lůžek). Jedná se o 10 čtyřhvězdičkových hotelů, 242 ostatních hotelů a penzionů, 16 kempů, 77 chatových osad a turistických ubytoven a dalších 124 jinde nespécifikovaných ubytovacích zařízení. Z dlouhodobějšího hlediska celkový počet těchto zařízení oproti celé České republice v Moravskoslezském kraji stagnuje. Průměrné ceny za ubytování v regionu každoročně narůstají, stejně tak jako v celé České republice.⁷

---

⁵ Moravskoslezský kraj, *Počasi a podnebí* [online]. URL: <<http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/cz/prakticke-informace/pocasi-a-podnebi/default.aspx>> [cit. 2009-02-02].

⁶ Moravskoslezský kraj, *Statické informace* [online]. URL: <<http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/cz/zakladni-informace/statisticke-informace/default.aspx>> [cit. 2009-02-02].

⁷ Český statistický úřad, *Kapacity hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu podle kategorie k 31. 12. 2007* [online]. URL: <[http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/13002E5E57/\\$File/13-8101080902.xls](http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/13002E5E57/$File/13-8101080902.xls)> [cit. 2009-02-02].

4.6 Historie

Od 12. století začali kraj obydlovat Přemyslovci. Usídlili se hlavně podél řek na Opavsku a v blízkosti důležitých cest, jako byla např. Jantarová stezka, Severní cesta a Solná cesta. Velkou část kraje potom obsadili němečtí osadníci. V této době vznikly strážní hrady a malá města. Během Valašské kolonizace v 16. a 17. století byly osídlovány i horské oblasti.⁸

Na přelomu 18. a 19. století probíhala ve městech industrializace. Obyvatelé využili nerostného bohatství, zejména kvalitním černým uhlím a ve druhé polovině 18. století zahájili těžbu v Landeku v Petřkovicích. Od tohoto okamžiku se zde odvíjelo zakládání průmyslu a celkový rozvoj oblasti, která dodnes patří mezi nejdůležitější průmyslové regiony ve střední Evropě.⁶

V období druhé světové války byla poškozená některá města. Ve druhé polovině 20. století byl zaznamenán nárůst počtu obyvatel, což vedlo k výstavbě panelových sídlišť. V 90. letech 20. století dochází k poklesu průmyslové výroby přispívající k velké nezaměstnanosti. Úbytek průmyslové výroby a používání šetrnějších technologií pomohlo k patřičnému zlepšení životního prostředí. I přes tato opatření se kraj řadí mezi nejzatíženější oblasti v České republice, především tedy severní a severovýchodní části kraje (Karvinsko, Ostravsko a Třinecko). Teritorium tíží kontaminace půdy a podzemních vod, znečištění povrchových vod a důlní poklesy.⁹

4.7 Doprava

4. 7. 1 Silniční doprava

Celková délka silnic v kraji činí 3 376,4 km, z toho je 15,5 km rychlostních silnic, 715,8 km silnic 1. třídy, 749,8 km silnic 2. třídy a 1 895,3 km silnic 3. třídy.¹⁰

---

⁸ *Moravskoslezský kraj, Základní informace* [online]. URL: <<http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/cz/zakladni-informace/historie/default.aspx>> [cit. 2009-02-07].

⁹ *Business info* [online]., březen 2008, URL: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/moravskoslezsky-kraj/charakteristika-moravskoslezskeho-kraje/1000929/41624/> [cit. 2009-02-07].

¹⁰ *Český statistický úřad, Vybrané ukazatele dopravy* [online]. URL: <[http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/13002E5D2B/\\$File/13-8101080917.xls](http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/13002E5D2B/$File/13-8101080917.xls)> [cit. 2009-02-15].

Dopravní infrastruktura v Moravskoslezském kraji je však velmi nekvalitní a lze ji považovat jako jednu z hlavních překážek rozvoje cestovního ruchu v oblasti. Tento nedostačující stav by měl být překonán výstavbou dálnice D 1 (v této době D 47). Zároveň je v plánu do roku 2010 dokončit úsek rychlostní silnice R 48 z Bělotína do Frýdku-Místku, který bude napojený na úsek Frýdek-Místek – Český Těšín – Ostrava. Rychlostní silnice R 48 pokračuje na polském území, což lze považovat za velice perspektivní vůči polské klientele. Po dokončení výstavby dálnice D 1 se Moravskoslezský kraj napojí na větev VI.B multimodálního koridoru Transevropské sítě, který je veden na trase Katowice – Ostrava – Brno – Vídeň.¹¹

4.7.2 Železniční doprava

Železničních tratě v kraji mají délku 673 km.⁸ Prochází jím 2. železniční koridor spojující Břeclav s Bohumínem a 3. železniční koridor spojující Mosty u Jablunkova s Chebem. V posledních letech a i nadále dochází k modernizaci velké části železničních sítí. Roku 2006 byla uvedena do provozu elektrifikovaná trať Ostrava - Svinov - Opava východ a nyní se elektrifikuje úsek Ostrava hlavní nádraží – Frýdek-Místek – Český Těšín. V současnosti je možno se dostat z Ostravy přímým spojem do Prahy za 3 hodiny, za stejnou dobu pak i do Vídně, Bratislavy, do Varšavy za 4,5 hodiny, do Budapeště za 6 hodin a do Moskvy za 27,5 hodiny.¹²

4.7.3 Letecká doprava

Mezinárodní Letiště Leoše Janáčka v Ostravě v Mošnově se stalo klíčovým rozvojem celého regionu. Z druhého největšího letiště v České republice se turisté mohou dostat přímými leteckými spoji do Prahy a Vídně. Do budoucna se Moravskoslezský kraj snaží zajistit letecká spojení do nových destinací.¹³ V roce 2007 byla dokončena a otevřena nová odletová hala.

---

¹¹ *České dálnice, Archiv novinek* [online]. URL: <<http://www.ceskedalnice.cz/novinky/archiv>> [cit. 2009-02-15].

¹² *Moravskoslezský kraj, Vlákem* [online]. URL: <<http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/cz/doprava/vlakem/default.aspx>> [cit. 2009-02-15].

¹³ *Moravskoslezský kraj, Letadlem* [online]. URL: <http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/cz/doprava/letadlem/default.aspx> [cit. 2009-02-15].

4.7.4. Cykloturistika

V kraji existuje rozsáhlá síť cyklotras. V roce 2008 se zde nacházelo celkem 139 cyklistických tras o délce 3 640,3 km. Množství služeb pro cykloturisty však nejsou v dostatečném zastoupení. Přes Moravskoslezský kraj prochází cyklotrasa 1. řádu – mezinárodní Jantarova stezka a cyklotrasy 2. řádu.¹⁴ Podrobné cyklistické trasy jsou k dispozici na www.infomorava.cz.

4.8 Předpoklady cestovního ruchu

4.8.1 Přírodní atraktivity

K roku 2007 se na území Moravskoslezského kraje rozprostírají 3 velkoplošná chráněná krajinná území (17 % rozlohy kraje) - CHKO Beskydy, CHKO Jeseníky a CHKO Poodří, 143 Maloplošných chráněných územních celků, z toho sedm národních přírodních památek, deset národních přírodních rezervací, 56 přírodních památek a 70 přírodních rezervací. V kraji se nachází 5 vyhlášených přírodních parků zaujímajících 13 % rozlohy kraje.¹⁵

Chráněná krajinná oblast Beskydy byla vyhlášena 5. 3. 1973 a se svou rozlohou 1160 km² je největší na území České republiky. Její význam navíc stoupl vyhlášením 50 maloplošných zvláště chráněných území. Patří mezi ně 7 národních přírodních rezervací (Kněhyně, Mazák, Mionší, Pulčín-Hradisko, Radhošť, Razula, Salajka), 20 přírodních rezervací a 23 přírodních památek. V roce 2005 zde byly zřízeny dvě ptačí oblasti – Beskydy a Horní Vsacko. Region patří do území s mezinárodně významným ptačím územím (IBA) a s chráněnou oblastí přirozené akumulace vod.¹⁶

Chráněná krajinná oblast Jeseníky byla vyhlášena v roce 1969 na rozloze 740 km². Nejcennější lokality jsou chráněny v maloplošných chráněných územích jako jsou 4 národní přírodní rezervace (Praděd, Šerák -

---

¹⁴ BASAŘOVÁ, M. *Česká republika, Atlas pro volný čas*. Kartografie Praha, a. s., 2001.

¹⁵ VYSTOUPIL, J., HOLEŠINKOVÁ, A., KUNC, J., ŠAUER K., *Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR*. Masarykova univerzita 2007.

¹⁶ *Správa CHKO Beskydy* [online]. URL: <<http://www.beskydy.ochranaprirody.cz/>> [cit. 2009-02-20].

Keprník, Rejvíz, Rašeliniště Skřítek), osmnáct přírodních rezervací a šest přírodních památek.¹⁷

Chráněná krajinná oblast Poodří se svou rozlohou 82 km² byla 27. 3. 1991 zařazena k mokřadním územím Ramsarské konvence, zároveň spadá do NATURA 2000. Mezi maloplošně chráněná území byla začleněna jedna národní přírodní rezervace - NPR Polanská niva, šest přírodních rezervací a dvě přírodní památky.¹⁸

4.8.2 Hrady, zámky a zříceniny

a) Hrady

Slezskoostravský hrad byl postaven ve 2. polovině 13 století poblíž soutoku řek opolskými a těšínskými knížaty z rodu Piastovců. V posledních letech prodělal mnoho stavebních zásahů, nyní je vrácen Statutárnímu městu Ostrava, které prostor hradu a jeho prostředí vyčistilo. Původně byl hrad

Obr. 4.1 Slezskoostravský hrad

Zdroj: www.e-stredovek.cz/gallery/1146159345_sohrad1.jpg

třípodlažní s ochrannou čtyři metry vysokou hradbou. Po požáru v roce 1872 se

Obr. 4.2. Hrad Sovinec

dočkal obnovy. Od roku 1995 je zapsán do seznamu kulturních památek a od května roku 2004 je zpřístupněn veřejnosti.¹⁹

Hrad Sovinec byl založen bratry Pavlem a Vokem z rodu Hrutoviců

Zdroj: <http://hrad.sovinec.cz/pict-panorama/sovinec-zhora-big.jpg>

¹⁷ *Správa CHKO Jeseníky* [online]. URL: <<http://www.jeseniky.ochranaprirody.cz/>> [cit. 2009-02-20].

¹⁸ *Správa CHKO Poodří* [online]. URL: <<http://www.poodri.ochranaprirody.cz/>> [cit. 2009-02-20].

¹⁹ *Ostravské výstavy, a. s., Slezskoostravský hrad*. [online]. URL: <<http://www.slezskoostravskyhrad.cz/historie/>> [cit. 2009-02-23].

kolem roku 1318. Do roku 1643 zde byly postaveny tři barokní bastiony (Jiřský na severu a Jánský s Vilémovým na jihu). V roce 1784 shořela velká hradní věž úderem blesku. Roku 1945 hrad opět vyhořel a o 6 let později na něm byly prováděny rekonstrukce, které postupně pokračují dodnes. Prohlídka zahrnuje 1. – 5. nádvoří, nejstarší část hradu Horní hrad s vyhlídkovou věží, ze které je vidět sovinecký přírodní park. Dále se provádějí expozice Lesnické školy a drobností z historie hradu, cínu a zbraní.²⁰

Dívčí hrad vztyčující se nad říčkou Osoblahou pochází ze 13. století. V roce 1580 na místě původního hradu bylo vystavěno nové renesanční sídlo. Zámecký prostor obíhá hradební okruh se třemi drobnými podkovovitými baštami.²¹

Obr. 4.3 Hrad Štramberk

Vznik **hradu Štramberk** se datuje koncem 13. století. Od roku 1994 je majitelem hradu Městský úřad ve Štramberku. Hradní věž o výšce 40 m byla přeměněna na rozhlednu, zvanou Trúba. Štramberk proslavily perníkové „Štramberské uši“ připomínající

legendární vítězství štramberských křesťanů nad mongolským vojskem roku 1241.²² Zdroj: <ftp.czechtourism.com/.../cz/memor>

b) Zříceniny

Zřícenina **Hradu Vikštejn** pochází ze 13. století. Opevnění tyčící se na vysokém skalnatém ostrohu nad údolím řeky Moravice sloužilo jako ochrana jižní části opavského knížectví. V roce 1648 bylo vyhozeno do povětří. Do dnešní

²⁰ *Hrad Sovinec* [online]. URL: <<http://www.hradsovinec.cz/>> [cit. 2009-02-23].

²¹ *Dívčí hrad* [online]. URL: <<http://www.divcihrad.cz/>> [cit. 2009-02-23].

²² *Turistické informace, Hrad Štramberk* [online]., duben 2009, URL: <<http://kraj.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=46135>> [cit. 2009-04-19].

doby se zachovaly tři brány, hradby dolního hradu, částečně přístupná sklepení a úsek parkánové hradby.²³

Fulštejn je značně rozlehlá zřícenina z poloviny 13. století. V části jádra se dochovala okrouhlá věž o průměru 11,5 m. Dokola byla obklopena příkopem a valem. V předhradí stála dvouprostorové stavení s opěrnými pilíři, které nyní tvoří převládající složku hradu. Dochoval se ještě zlomek opevněného mostu a zdiva branské věže.²⁴

Obr. 4.4 Hrad Fulštejn

Zdroj:http://www.castles.cz/getpicl.php?filename=image/pictures/553/opl553_8.jpg&x=330

Zřícenina gotického **hradu Šelenburk (Cvilín)** leží nedaleko Krnova. Cvilín byl postaven ve 13. století. Na přelomu 15. a 16. století hrad přestavěli Sellmberkové (odtud název Selenburk). V 17. století zůstal opuštěn a chátral.²⁵

Pustý hrad (Veisenštejn) postaven v 2. polovině 13. století najdeme u Vrbna pod Pradědem jako ochrana obchodní stezky kolem Bílého potoka. Ve válce mezi císařským vojskem a Švédy roku 1641 bylo město dobyto švédským vojskem. Zřícenina hradu je nyní veřejnosti volně přístupná.²⁶

Hrad Šostýn, původním názvem Schornstein, se nalézá 1,5 km od města Kopřivnice. Vznikl před rokem 1293, pravděpodobně jej založil hrabě Jindřich z Hückeswagenu. Ze štíhle věže hradu bylo vidět na štramberský hrad a i na Hukvaldy. Do systému opevnění patřil i rybník, který hrad chránil. Nejvíce zachovalé je vnitřní jádro hradu a suterén paláce ležící v jižní části nádvoří. Od roku 1935 na Šostýně probíhá archeologický a záchranný průzkum. Našla se

²³ *Hrady.cz, Vikštejn* [online]. URL: <<http://www.hrady.cz/index.php?OID=320>>[cit. 2009-02-23].

²⁴ *Hrady.cz Fulštejn* [online]., únor 2006, URL: <<http://www.hrady.cz/index.php?OID=143>> [cit. 2009-02-23].

²⁵ *Jeseníky Info, Zřícenina hradu Cvilín*, [online]. URL:<<http://www.jeseniky.net/index.php?obl=1&kat=11&sluz=48&pol=2660>>[cit. 2009-02-24].

²⁶ *Turistika.cz, Pustý hrad* [online]., únor 2001, URL:<<http://www.turistika.cz/turisticke-cile/detail/pusty-hrad-veisenstejn>>[cit. 2009-02-24].

zde figurka ze slonoviny představující postavu ženy - Šostýnská Venuše nebo kompletní dlažba rytířského sálu.²⁷

Hrad Hukvaldy založil kolem roku 1230 nejspíše říšský hrabě Arnold z Hückeswagenu. Třetí největší hrad u nás se postupně stavil od konce 13. století do poloviny 18. století. V říjnu roku 1762 vyhořel zásahem blesku a zchátral. V 19. století se na hradu provedly nejnutnější opravy. Nejzachovalejší částí, kaple sv. Ondřeje,

Obr. 4.5 Hrad Hukvaldy

Zdroj:<http://regiony.ic.cz/index.php?clanek=hrady&dir=slezsko&menu=slezsko>

pochází z konce 17. století. Díky své výborné akustice se zde konají různé koncerty a vystoupení. Dominantou nádvoří tvoří tzv. bílá věž, kde se kdysi nacházela kuchyně a toalety. Nejstarší částí zříceniny je hradní jádro. Kolem roku 1580 zde vykopali studnu o hloubkce 150 m, čerpadlo poháněné vězni však shořelo a panstvo trpělo nedostatkem vody. Od roku 1994 se zde pořádá Mezinárodní hudební festival Janáčkovy Hukvaldy, Rytířské slavnosti, Slety čarodějnic a strašidel. S hradem je také spjatá pověst o beskydském zbrojníkovi

Ondrášovi.²⁸

Rozsáhlá zřícenina **Starý Jičín** pocházející z poloviny 13. století stojí na Starojickém kopci. Pod hradem s vojenskou funkcí vznikla malá osada hradčanů, nynější Starý Jičín. Počátkem 16. století některé budovy a místnosti přestavěli páni ze Žerotína do renesančního stylu. Během třicetileté války byl však hrad značně poškozen.²⁹

Obr. 4.6 Zřícenina hradu Starý Jičín

Zdroj: foto.mapy.cz/5009-Zrizenina-hradu-Starý-Jicin

²⁷ TOUŠLOVÁ, I., PODHORSKÝ, M., MARŠÁL, J. *Toulavá kamera 3*. Česká televize, 2006.

²⁸ TOUŠLOVÁ, I., PODHORSKÝ, M., MARŠÁL, J. *Toulavá kamera*. Česká televize, 2006

Strážní hrádek **Rabenštejn** se nachází asi 250 m od Pustého hradu, na úbočí hory Pytlák. Sloužil jako pozorovatelná středověká celní stanice. Dochovala se spodní část hranolové věže a na dvorku uměle upravená jeskyňka sloužící jako cisterna na vodu.³⁰

c) Zámky

Bruntálský zámek byl založen ve 2. polovině 15. století pány z Vrbna. V 18. století byl pozdně barokně přestavěn. Zachovány jsou renesanční arkády na nádvoří, hodinová věž. V roce 1957 v zámku získalo sídlo okresní muzeum. Prohlídka zámku umožňuje spatřit kapli, lovecké zbrojnice, několik zámeckých sálů, knihovnu a galerii. Reprezentační sály a zámecké nádvoří jsou místy, kde se pořádají koncerty a divadelní představení. V okolí leží rozsáhlý park s objektem salla tereny.³¹

Obr. 4.7 Zámek Bruntál

Zdroj: http://www.zamky-hrady.cz/1/img/bruntal_poz.jpg

Frýdecký zámek, původně gotický hrad postavený ve 14. století, strážil obchodní cestu a zemské hranice s Moravou. V jižním křídle se nachází kaple sv. Barbory. Po požáru roku 1688 se mnoho nedochovalo. Roku 1918 se stal majitelem stát, nyní v něm sídlí vlastivědné muzeum a muzeum Beskyd ve Frýdku-Místku. Zámek obklopuje velká zahrada. V roce 2003 prošel rekonstrukcí Rytířský sál a o rok později i Zlatý salónek.

Obr. 4.8 Frýdecký zámek

Zdroj: http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/osrava/shared/turista/okoli_ostravy/394frydekmistek.jpg

²⁹ *Obec Starý Jičín*, [online]. URL: <<http://www.stary-jicin.cz/hrad.asp?NCTS=39930,8060763889>> [cit. 2009-02-24].

³⁰ *Hrady.cz, Rabenštejn* [online]., únor 2006, URL: <<http://www.hrady.cz/?OID=617>> [cit. 2009-02-24].

³¹ *Muzeum Bruntál, Zámecká expozice*, [online]. URL: <<http://www.bruntal-zamek.cz/expozice.htm>> [cit. 2009-02-27].

Historie **zámku Fulnek** se datuje od přelomu 13. a 14. století. Zámek se skládá ze dvou částí – Horní zámek, jedná se přestavbu původního hradu a Dolní zámek, jenž vznikl na místě tehdejšího předhradí. Horní zámek představuje velkolepá čtyřpatrová budova, barokní bání a hranolová věž. Dolní zámek tvoří soustava navazujících budov, krátké křídlo a hlavní vstup. V 19. století sídlo poškodil rozsáhlý požár, inovováno bylo však už jen jedno z křídel Horního zámku. V současné době patří Fulnek soukromé osobě a není zpřístupněn veřejnosti.³²

Zámek Hnojník je barokního původu a leží na místě tvrze z 15. století. K rozsáhlým přestavbám došlo koncem 30. let 19. století. V této době se vystavělo víceramenné schodiště. Dnešní podobě zámku napomohla přestavba v roce 1899, kterou navrhl a zrealizoval polský architekt Ludwig Kametz. Budova nyní chátrá a je bez využití.³⁰

Tvrz ve Studénce z roku 1478 byla ve druhé polovině 16. století přestavěna Karlem Herbortem z Fulštejna na renesanční **Nový zámek ve Studénce**. Od roku 1762 sloužil jako pivovar. Vlastníkem nyní barokního zámku je obec Studénka, v jehož interiéru působí Vagonářské muzeum.³³

Zámek Hradec nad Moravicí v polovině 11. století vybudovali Přemyslovci jako knížecí hrad. Hradiště střežilo obchodní cestu z Moravy před Oderské vrchy do Polska, od kupců se zde vybíralo clo a mýtné. Po požáru v roce 1796 pod vedením stavitele Jana Mihatsche zámek změnil svůj vzhled. Zámek je rozdělen na dvě části – na Bílý

Obr. 4.9 Zámek Hradec nad Moravicí

Zdroj: http://www.rejstrik.cz/encyklopedie/objekt_y1.phtml?id=49918

zámek a Červený zámek s hradební zdí. Pro veřejnost byl otevřen na počátku 20. století. Nyní zde můžou návštěvníci využít 2 okruhy exkurze.²⁸ Trasa A obsahuje prohlídku Velkého hostinského apartmá (pánský, dámský salón,

³² *Hrady* [online]. URL: <<http://www.hrady.cz/>> [cit. 2009-03-10].

³³ *Atlas Česka, Zámek Studénka*, [online]. URL: <<http://www.atlasceska.cz/moravskoslezsky-kraj/zamek-studenka/>> [cit. 2009-02-29].

ložnice), Hubertovu světnici, kapli, zákristii, Erbovní sál a historickou expozici a nově zpřístupněnou místnost západního křídla. Trasa B zahrnuje prohlídku čítárny, dvou knihoven, novogotický koridor, reprezentační jídelnu, čajový, hudební, pánský, dámský rokokový salón, výstavu orientálií, velkou galerii s kolekcí obrazů a plastik ze sbírky knížat Lichnovských a historickou expozici.³⁴ V roce 2001 byl prohlášen národní kulturní památkou.

Žerotínský zámek v Novém Jičíně vznikl koncem 14. století, kdy ho Vok IV. nechal přebudovat v místě městského hradu. Gotický ráz dostal v roce 1533 díky Bedřichu ze Žerotína. V roce 1678 byl postižen požárem. V roce 1786 byla část zámku přeměněna na vojenský špitál. V 19. století byly na zámku prováděny stavební změny – odstranily se zchátralé věžice i s atikami. Ve 30. letech minulého století se dokonce uvažovalo o zbourání, ale z rozhodnutí sešlo. Po roce 1945 je sídlem muzea, nyní Muzea Novojičínska.³⁰

Zámek v Kravařích byl postaven na místě renesanční tvrze z 16. století, kterou v 17. století přestavěli na barokní zámek. Roku 1937 zámek postihl požár, zachovala se pouze kaple. Rekonstrukce zde proběhla až v letech 1955-77. Expozice má dvě část. První výstava ukazuje život vesnického lidu na konci 19. století, hlavně sbírku zemědělského nářadí a interiér chalup. Druhá část zase poukazuje na životní styl majitelů zámku, rodu Eichendorffů, v 18. století.³⁰

Zámek Fryštát v Karviné založili ve 14. století těšínský Piastovci jako dřevěný hrad v gotickém stylu. Po požáru v roce 1511 byl nahrazen zděným renesančním zámkem. Poté na něm sídlil rod Larisch-Mönnichů, do roku 1800 zámek získal empírovou podobu. Před budovou leží okrasný park s kamennou kašnou a z jižní strany zase přírodně krajinářský park s ramenem řeky Olše. Později byly v místě vybudovány lázně a u potoka letohrádek. Zámek je

Obr. 4.10 Zámek Fryštát

Zdroj: http://www.regiony24.cz/obr/clanky/velke/040407_zamekfrystat.jpg

³⁴ *Zámek nad Moravicí, Prohlídkový okruh*, [online]., duben 2009, URL: <<http://www.zamek-hradec.cz/prohlidkove-okruhy/i-prohlidkovy-okruh/>> [cit. 2009-04-15].

chodbou propojen s oratoří kostela Povýšení sv. Kříže a s vedlejší budovou Lottyhaus. Od roku 1990 se stalo vlastníkem zámku i parku město Karviná. Zámek je přístupný veřejnosti. K dispozici jsou tři návštěvnické okruhy – první hlavní budovou zámku a ostatní dva vedlejší budovou Lottyhausem – v jeho 15 pokojích vznikla stálá expozice „Šlechtické a měšťanské bydlení 19. století“.³⁵

Původní vodní tvrz z roku 1377 nechal Václav Haugvic ve 2. polovině 16. století přestavět na renesanční **Linhartovský zámek**. V 17. století dostal podobu barokního rázu. V okolí sídla se nachází krajinářský park. Roku 1943 byla ve vnitřních prostorech umístěna německá vojenská nemocnice. Rok na to vyhořel a o tři roky později vichřice poškodila střechu a stropy. Od roku 2001 je zámek ve vlastnictví města Albrechtice. V roce 2006 byla ukončena druhá etapa rekonstrukce.³⁰

První zmínky o **Šilheřovicích** se dochovaly z roku 1377, kdy byly v rukou Mikuláše Mšana. Zámek byl koncem 18. století přebudován do renesančního slohu. Sídlo obklopuje rozsáhlý park, ve kterém stojí hudební pavilon, kašna, bazén se sousoším Neptuna a Amfitrité, rybníky, Evelinino jezero, oranžerie, Lovecký zámeček, Mléčnice a golfové hřiště. V současnosti jednopatrový zámek není přístupný veřejnosti.³⁰

Zámek Kunín, postaven roku 1734 slavným vídeňským stavitelem Johanem Lucasem von Hildebrandtem, patří k nejhodnotnějším barokním zámkům Moravy. Na přelomu 18. a 19. století v něm hraběnka Marie Walburgy nechala vytvořit moderní vzdělávací ústav, jehož nejslavnějším žákem se stal František Palacký. V současnosti je ve správě Muzea Novojičínska.³⁶

Obr. 4.11 Zámek Kunín

Zdroj:<http://www.suchdol-nad-odrou.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=51380&menu=&lng=>

³⁵ TOUŠLOVÁ, I., PODHORSKÝ, M., MARŠÁL, J. *Toulavá kamera 2*. Česká televize, 2006

³⁶ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ, KRAJSKÝ ÚŘAD, *Po stopách osobností Moravskoslezského kraje*, 2009

Obr. 4.12 Zámek Bartošovice

Zámek Bartošovice byl roku 1583 z tvrze z 15. století přestavěn na jednopatrovou budovu a roku 1670 na dvoupatrovou. Do roku 1890 měl zámek i pivovar. Rekonstrukce roku 1972

přetvořila pokoje na hotelové ubytování. Nyní má k dispozici 57 míst. Součástí zámku je obřadní síň pro konání svateb, reprezentativní prostory pro slavnostní hostiny, semináře či školení. Zámek je bez expozice Od roku 1994 jsou Bartošovice majetkem obce Bartošovice a 30. 11. 1994 byl zároveň zámek s parkem prohlášen za kulturní památku. Od roku 2000 je součástí zámku Informační centrum Regionu Poodří.³⁰

Zdroj:<http://www.bartosovice.cz/fotky/obr.php?name=bartosovice47.jpg&id=7077&width=570>

Jádro zámku **Velké Heraltice** stojí na pozůstatcích hradu ze 14. století. Ke konci 16. století byl přestavěn na renesanční zámek, zvýšil se na dvě patra a byl prodloužen. Roku 1666 velký požár stavbu velmi poškodil, poté byl upraven do barokní podoby. V 19. století vznikl okolo budovy anglický park s oranžerií. Nyní budova slouží domovu mládeže.³⁰

Na počátku 16. století středověkou tvrz **Raduň** přestavěli Tvorkovští z Kravař na renesanční zámek. Později obydlí pustlo, až v letech 1816-22 se Jan Larisch-Mönnich pustil do oprav sídla, parku i rybníků. Veřejnosti byl zámek zpřístupněn roku 1984. Návštěvníci můžou shlédnout knihovnu s 16 000 ks svazků, zbrojnici, pokoje zámeckých dětí a služebnictva. K zámku patří empírový ovčín, úřednický dům, sýpka a oranžerie.³⁰

Obr. 4.13 Zámek Raduň

Zdroj:<http://img.topky.sk/big/151422.jpg>

Stará Ves nad Ondřejnicí byla původně vodní tvrzí až do roku 1559, kdy z ní Jaroš Syrakovský vybudoval sídlo v renesančním duchu. Od 17. - 19. století vlastnil zámek rod Podstatných. Zámek dvakrát vyhořel, chátral a na konci 2. světové války shořela i barokní cibule s věží, která byla později nahrazena stanovou střechou. Oprava budov začala až v roce 1953.³⁰

Obr. 4.14 Zámek Stará Ves nad Ondřejnicí

Zdroj: <http://im.foto.mapy.cz/big/48c66c4beb196bdfa2750100.jpg>

4.8.3 Technické památky

Díky své historii kraj skýtá velké množství technických památek. Může za to hlavně průmysl, který je v tomto kraji velmi rozšířený.

Mezi nejvýznamnější technické památky můžeme zařadit významnou vojensko-technickou památku **Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky** představující fortifikační systém naší republiky, jenž vznikl v letech 1935 - 1938. Od roku 1984 byl areál rekonstruován a zaveden do původní podoby.³⁷

Poblíž Staříče se nalézá uměle vybudovaný podpovrchový důl s Cvičnou štolou – hornický skanzen **Dolu Paskov**. Štola má 150 m dlouhých důlních chodeb, kde se nacházejí důlní pracoviště v technologické návaznosti jako ve skutečném dole.³⁷

Obr. 4.15 Důl Michal v Ostravě

Národní kulturní památka **Důl Michal v Ostravě** - Michálkovicích získala svůj název podle zesnulého dvorního rady Michala Laiera. V bývalém kamenouhelném dole je pořádána expozice trasou, kterou každý den absolvovali horníci. V době největšího rozkvětu zde pracovalo až 3 000 horníků.

Zdroj: www.ostravaci.cz/ostrava-foto/ostrava891.jpg

Najdeme hornické koupelny, bývalou lampovnu, šatny horníků, těžní budovu s důlními klecemi a dopravní mosty. Dále můžeme zhlédnout strojovny těžních strojů a kompresorů či původní bubnové těžní stroje z roku 1912. Dominantou se stala 42 m vysoká těžní věž. Důl Michal má dnes šanci dostat se na seznam památek UNESCO.³²

V roce 1844 byl hrabětem Larisch – Mönlichem založen **Důl Jindřich v Ostravě**. Mezi technické památky se řadí těžní věž, která spolu s těžní budovou z rezného zdiva leží na původním místě dolu z r. 1846.³⁷

Další památkou v Ostravě je **Hvězdárna a planetárium Johanna Palisy** z roku 1980. Může se pochlubit třetím největším sálem planetária u nás,³⁷

Celý **areál dolní oblasti Vítkovice v Ostravě** je od června 2002 vyhlášen za Národní kulturní památku. Areál v okruhu 1,5 km je rozdělen na Důl Hlubina, koksovnu a vysoké pece Vítkovických železáren. Celý areál byl vzhledem ke své výjimečnosti prohlášen roku 2002 za Národní kulturní památku.³⁷

Obr. 4.16 Areál dolní oblasti Vítkovice v Ostravě

Zdroj:im.foto.mapy.cz/big/489dfdfae9a728

Největším hornickým muzeem v České republice je **Hornické muzeum**

OKD ležící na jihovýchodním úpatí vrchu Landek, který je od roku 1992 vyhlášen národní přírodní památkou. V Landeku došlo k jedinečnému nálezu jediné štíhlé venuše v Evropě - Landecké venuše. Muzeum bylo otevřeno 4. 12. 1993 na svátek sv. Barbory, patronky horníků.

Obr. 4.17 Hornické muzeum OKD

Zachovaly se v něm sbírky původního hornického muzea ostravsko-karvinského hornictví od roku 1782

Zdroj:www.ostrava.cz/.../hornicke_muzeum/57.jpg

do současnosti. Expozice zahrnuje Výstavní vilu, Podzemní expoziční - kulturní památka důl Anselm a Expozice důlního záchranářství.³⁷

V Opavě v **Milostovicích** se nachází **Památník armády**. Jedná se o pohraniční opevnění z let 1935 – 38. V budově se nachází malá expoziční, díky které se návštěvníci můžou seznámit s vojenskou telefonní ústřednou z 30. let minulého století, pěchotním zvonem s pozorovacím periskopem, s těžkými a lehkými kulomety, či s originálními plničkami nábojových pásů a zásobníků pro kulomety. Před pevností se nalézá několik ukázek vojenské techniky. V době okupace nebyl srub poškozen, v poválečných letech byly rozebrány cihlové příčky v bojovém patře. Objekt je nyní vyčištěný a zabezpečený.³²

Nejstarší **úzkorozchodnou železnici** ve střední Evropě najdeme na **Osoblažsku**. Trať se svou délkou 20 km a rozchodem kolejí 760 mm byla k pravidelné veřejné přepravě zahájena 14. 12. 1898 a spojuje Třemešnou ve Slezsku s Osoblahou.³⁷

Obr. 4.18 Úzkorozchodná železnice na Osoblažsku

Zdroj: <http://student.kr-moravskoslezsky.cz/Files/FckGallery/technicke2.JPG>

Ve Staré Vsi u Bílovce stojí sloupový dřevěný větrný **mlýn Bravinné**. Zajímavostí tohoto mlýnu jsou dvě mlýnská složení poháněná dvěma palečnicovými koly různých průměrů.³⁷ V okolí Bílovce se v současné době jedná o poslední zachovaný mlýn.

V Hlavnici stojí **Raabův větrný mlýn** postavený roku 1810. Mlýn má řadu zvláštností týkající se neobvyklé konstrukce.³⁸

³⁷ MORAVASKOSLEZSKÝ KRAJ, KRAJSKÝ ÚŘAD, *Technické atraktivy v Moravskoslezském kraji*, 2009

³⁸ *Internetový informační servis obce Hlavnice* [online]. URL: <http://vismo.obce.cz/hlavnice/dokumenty2.asp?u=3903&id_org=3903&id=13488> [cit. 2009-03-12].

Asi ve 12 km vzdálených Žimrovicích od Opavy stojí **Weissshuhnův kanál**. Sloužil jako papírenský splav, postaven v letech 1890 – 1891 a je 3,5 km dlouhý. Kanál se dvěma akvadukty a třemi vodními tunely je vedený ve svazích skalnatých vrchů.³⁷

Větrný mlýn v Cholticích, německého původu, z roku 1810 byl převezen z nedalekého Sádku. Jeho větrné kolo s lopatami je největší v České republice. Od 60. let 20. století je v interiéru mlýna k dispozici malá expozice.³⁹

Obr. 4.19 Větrný mlýn v Cholticích

Zdroj: www.volny.cz/ladio3/foto/P4220197.jpg

4.8.4 Rozhledny a vyhlídkové stavby

K železobetonové věži rozhledny **Bílov** vede 137 schodů. Z výšky 26,25 m se rozprostírá pohled na města Bílovec, Fulnek, Hukvaldy, Kopřivnici, Nový Jičín, Ostravu, Studénku a Štramberk, dále potom také na pohoří Beskyd či Jeseníky.⁴⁰

Novoromantická budova **radniční věže ve Frenštátě pod Radhoštěm** byla předána k užívání v roce 1891. Cestou nahoru jsou rozmístěny fotografie města z počátku 50. – 70. let. Z vrcholu věže můžeme shlédnout město Frenštát i panoráma Beskyd.⁴¹

V Hradci nad Moravicí, v Jakubčovicích, stojí zastřešená dřevěná rozhledna **Šance**. Z výšky 15 m se rozprostírá pohled na město Opava, Fulnek, Kružberk, Ostrava a pohoří Beskydy a Jeseníky.³⁷

³⁹ *Moravskoslezský kraj, Technické památky*, [online]. URL: <<http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/cz/poznani-a-zabava/pamatky-v-kraji/technicke-pamatky/default.aspx>> [cit. 2009-03-12].

⁴⁰ *Turistické regiony ČR, Rozhledna Bílov*, [online]. URL: <<http://www.tourism.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=134221>> [cit. 2009-03-12].

⁴¹ *Město Frenštát pod Radhoštěm, Tipy na výlety*, [online]., listopad 2008, URL: <http://www.frenstatpr.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=100493&id=1037&p1=1085> [cit. 2009-03-12].

Rozhledna Panorama, postavena v Chlebovicích, na kopci Kabátice je 22 m vysoká.³⁷ Od roku 2001 umožňuje veřejnosti výhled na vodní nádrž Olešná, Frýdek-Místek a vrcholky Beskyd.

Na vrcholu **Kozubová** ve Slezských Beskydách věž kaple sv. Anny slouží jako rozhledna. Jedná se u nás o nejvýhodněji položenou vyhlídku, přes vršky stromů z ní však není tak dobrý výhled.³⁷

Roku 1903 byla v Krnově otevřena **Liechtensteinova rozhledna**, dnes ji známe pod jménem rozhledna Cvilín. Rozhledna vysoká 29 m nabízí výhled na Jeseníky, Beskydy a okolní nížinu.³⁷

V Krnově, na vrchu Vyhlídka, byla na konci 20. století postavena nová **rozhledna Ježník** o celkové výšce 17,5 m. Výhled z výšky 13,6 m umožňuje spatřit město Krnov, Albrechtice, Beskydy s Lysou horou a část Polska.⁴²

Výraznou dominantou města Ostrava se stala vyhlídková věž **Nové radnice** o výšce 85,6 m z roku 1930. Vyhlídková terasa je umístěna ve výšce 72 m. Návštěvníci se můžou těšit pohledem na Ostravu, pohoří Beskyd a Jeseníky, Opavsko, Polsko, za dobré viditelnosti i na Praděd.²⁵

V Ostravě, v Petřkovicích stojí od roku 1998 rozhledna **Landek**. Stavba dosahující výšky 5 m je umístěna na místě bývalého hradu, poblíž Hornického muzea OKD. Shlédnout z ní můžeme celou Ostravu, pohoří Beskyd. Oblast Landeku byla v roce 1992 vyhlášena za národní kulturní památku.⁴³

Na nejvyšší hoře Moravy, na **Pradědu**, leží víceúčelová telekomunikační věž o výšce přes 160 m. Jedná se o největší bod v České republice. Za dobrého počasí je možno vidět Krkonoše a Vysoké Tatry.³⁷

Rozhledna **Prašivá** je součástí turistické chaty z roku 1921. Umožňuje dobrý výhled na Lysou horu, Ondřejník, Radhošť a na těšínskou část Beskyd.³⁷

---

⁴² *Z regionu* [online]. URL: <<http://www.zregionu.cz/Informace/Turistika/Clanek.aspx?id=51&Okres=2>> [cit. 2009-03-15].

⁴³ *Rozhledny u nás, Landek v Ostravě*, [online]. URL: <<http://www.rozhlednyunas.cz/rozhledny/landek-v-ostrave/>> [cit. 2009-03-15].

Ve Staříči na kopci **Okrouhlá** leží od roku 2001 rozhledna ve výši 30 m a stožár o výšce 55 m. K vyhlídkové ploše vede 162 schodů a lze z ní vidět např. Jeseníky nebo Beskydy.⁴⁴

Na hranicích Štramberku a Kopřivnice byla roku 2000 slavnostně otevřena rozhledna **Bílá hora**, která svým tvarem připomíná šroubovici DNA. Věž je 43 m vysoká a vyhlídková plošina dosahuje výšky 26 m. Vidět z ní můžeme až do Ostravy a nejvyšší vrcholy Beskyd a Jeseníků.³⁷

V Úvalně, v roce 1913 byla slavnostně otevřena **rozhledna Hanse Kudlicha**. V roce 2000 obec provedla rekonstrukci, elektroinstalaci, zabezpečení a venkovní nasvícení.⁴⁵

Dvacet devět metrů vysoká rozhledna **Velká Čantoryje**, ležící v obci Bystřice, byla slavnostně otevřena roku 2002. Z vyhlídkové plošiny se naskýtá krásný pohled jak na Beskydy, tak do Polska i Slovenska.³⁷

Rozhledna na Velkém Roudném z 2007 je 20 m vysoká. Z vyhlídkové plošiny o výšce 17 metrů můžeme vidět Hrubý a Nízký Jeseník, Krnovsko, Opavsko, Beskydy a Oderské vrchy.³⁷

4.8.5 Lidová architektura

Dřevěný kostel sv. Petra a Pavla v Albrechticích pochází z roku 1766. Barokní kostel je tvořen jednou lodí, sedlovou střechou a čtyřbokou věží, obléhá ho hřbitov. V současné době není liturgicky využíván.⁴⁶

Dřevěný kostel sv. Bedřicha v Bílé z let 1873 - 74 tvoří vysoká štíhlá věž a složitě členěná střecha ve dvou úrovních, což je netypické pro ostatní beskydské dřevěné kostely.⁴⁷

---

⁴⁴ *Atlas Česka, Rozhledna Okrouhlá* [online]. URL: <<http://www.atlasceska.cz/moravskoslezsky-kraj/rozhledna-okrouhla-u-starice/>> [cit. 2009-03-15].

⁴⁵ *Jeseníky Info, Rozhledna Hanse Kudlicha - Úvalno u Krnova*, [online]. URL: <<http://www.jeseniky.net/index.php?obl=1&kat=11&sluz=55&pol=3039>> [cit. 2009-03-15].

⁴⁶ *Turistické regiony ČR, Dřevěný kostel sv. Pavla a Jana*, [online]. URL: <<http://www.tourism.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=49929>> [cit. 2009-03-17].

⁴⁷ *Moravskoslezský kraj* [online]. URL: <<http://www.moravskoslezsky.kraj.cz>> [cit. 2009-03-17].

Dřevěný kostel sv. Kříže v Bystřici nad Olší romantizujícího rázu byl postaven v roce 1897. Zaujme obdélníkovými okny a nově dřevěnou střechou.⁸

Areál Matce Slezské v Dolní Lomné se skládá z přírodního amfiteátru a roubených chalup. Každé září se zde pořádají Národopisné slavnosti Slezské dny.⁴⁸

Dřevěný kostel Nanebevstoupení Páně v Horních Marklovicích z roku 1739 (dle letopočtu na trámu desky) patří mezi k nejzachovalejším kostelům v Horním Slezsku. Interiéru dominují tři oltáře, od roku 1911 varhany a od roku 1913 nová křížová cesta.⁴⁸

Dřevěný kostel Nejsvětější Trojice na Gruni z roku 1887 tvoří jednodlní stavba v romantizujícím slohu se štíhlou věžičkou, kde visí dva zvony.⁴⁸

Zástavbu lidové dřevěné architektury v Komorní Lhotce tvoří objekty již z roku 1724. Jedná se o pět kulturních památek, chalup a usedlostí.⁴⁸

Dřevěný kostel Božího těla v Gutách pocházející z roku 1563 má jednu loď a zvonici. Jeho nejstarší zvon pochází z roku 1565. V období reformace patřil protestantům, nyní je opět v rukou katolické církve.⁴⁸

Kotulova dřevěnka v Havířově z roku 1781 je jedna z nejstarších roubených staveb na Těšínsku. Umožňuje prohlídku lidového bydlení na přelomu 19. a 20. století – původní nábytek, keramiku, chlév, studnu či větrný mlýnek.²⁵

Dřevěný kostel sv. Prokopa a sv. Barbory v Kunčicích pod Ondřejníkem byl postaven v Podkarpatské Rusi. V roce 1931 byl převezen do Kunčic a vysvěcen patronům horníků. V letech 184 – 985 na něm byly provedeny restaurátorské práce.⁴⁸

První zmínka o **Dřevěném kostelu sv. Ondřeje v Hodslavicích** pochází z roku 1411, v roce 1551 byl opraven a vysvěcen. Kostel tvoří jednodolní roubená stavba a štíhlá věž. Známa se zde stala „Hodslavská madona“, gotická soška se zlaceným pláštěm, vlasy a korunkou. Nyní je v kostele umístěna její kopie. Mše svatá se zde slouží v den svátku sv. Ondřeje.⁴⁸

Dřevěný kostel sv. Mikuláše v Nýdku z roku 1576 se může pochlubit původním interiérem a hodnotným mobiliářem a zvonem z roku 1581.⁴⁸

Lázeňské budovy v Karlově Studánce stojí od roku 1785 na bývalé osadě Hubertov. Mezi nejstarší budovy patřily dřevěné lázeňské kabiny, jídelna, Inspekční dům a Kulečnickův dům u Maxmiliánova pramene. V roce 1802 zde byl nalezen Karlův pramen, v roce 1812 Antonínův pramen, v roce 1862 Vilémův pramen. V těchto místech se léčí nemoci dýchacích cest, cévní, srdeční a krevní choroby a nemoci z povolání. Obci dominuje kostel Panny Marie Uzdravení nemocných.⁴⁸

Dřevěný kostel sv. Prokopa a sv. Barbory v Kunčicích pod Ondřejníkem byl postaven v Podkarpatské Rusi. V roce 1931 byl převezen do Kunčic a vysvěcen patronům horníků. V letech 184 – 985 na něm byly provedeny restaurátorské práce.⁴⁸

Dřevěný kostel sv. Mikuláše v Nýdku z roku 1576 se může pochlubit původním interiérem a hodnotným mobiliářem a zvonem z roku 1581.⁴⁸

Obr. 4.20 Dřevěný kostel sv. Ondřeje v Hodslavicích

Zdroj: <http://www.moravskoslezsky.kraj.cz/fotky/br.php?name=HoPama06.JPG&id=2642&width=579>

původním interiérem a hodnotným

Obr. 4.21 Lázeňské budovy v Karlově Studánce

Zdroj: www.hledej-ubytovani.cz/soubory/f0000009179.jpg

Dřevěný kostel sv. Kateřiny v Ostravě – Hrabové pocházel z poloviny 16. století, byl rozdělen na jednu loď a na zvonici. Kostel roku 2002 vyhořel. Věřící však na jeho místě nechali postavit kopii kostelíku, který byl s novými zvony Klárou a Františkem v roce 2004 vysvěcen.⁴⁸

Kostel sv. Antonína Paduánského na Prašivé z roku 1640 má jednu loď, původně zasvěcený sv. Ignáci z Loyoly.⁴⁸

Dřevěné stavby Maměnka a Libušín na Poustevnách jsou postaveny dle návrhu architekta Dušana Jurkoviče.⁴⁸

Dřevěný kostel sv. Michala v Řepištích je jednolodní kostel z 15. století. Obklopuje jej vesnický hřbitov. Dnes v něm probíhají pravidelné bohoslužby.⁴⁸

Dřevěný kostel Všech svatých v Sedlištích pochází z roku 1638. Jeho součástí je čtyřpatrová věž a hřbitov, u jehož vstupní brány stojí lidové plastiky Panny Marie Frýdecké a sv. Jana Nepomuckého. V interiéru se nachází malby s křížovými cestami ze 17. století.⁴⁸

Dřevěný kotel sv. Cyrila a Metoděje na Hrčavě z roku 1936 je jednolodní stavba s malou vížkou. V jeho interiéru se nachází křtitelnice vyřezávána Ondřejem Zogatem.⁴⁸

4.8.6 Národní kulturní památky

Bruntál – zámek – viz. Kapitola 4.8.2. Hrady, zámky a zříceniny, c) zámky.

Památník J. A. Komenského ve Fulneku, umístěný v budově bratrského sboru, je otevřen od roku 1954. V roce 1962 bylo místo vyhlášeno za národní kulturní památku.⁴⁹

Památník obětem nacistického teroru v Havířově, Životicích připomíná událost z 6. srpna 1944, kdy gestapo usmrtilo 36 mužů. V roce 1949 bylo v jeho blízkosti vytvořeno muzeum, ve kterém návštěvníci můžou shlédnout expozici

zaměřenou na politický vývoj, koncentrační tábory a odboj proti německé okupaci během 2. světové války.⁴⁸ Památník je od roku 1989 Národní kulturní památkou.

Hradec nad Moravicí – zámek - viz. Kapitola 4.8.2. Hrady, zámky a zříceniny, c) zámky.

Obr. 4.22 Rodný dům František Palackého v Hodslavicích

V rodném domě Františka Palackého v Hodslavicích je nainstalována expozice věnována životu i dílu tomuto Otcí národa. Jeho rodištěm je právě prostředí bývalé staré evangelické školy, které postavil Františkův otec na konci 18. století. V roce 1978 bylo toto místo vyhlášeno Národní kulturní památkou.⁴⁹

Zdroj: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/23/Hodslavice08.JPG>

Kaple sv. Kříže v Opavě je cihlová gotická zádušní svatyně z let 1390 – 1394 založena Přemkem Opavským. Vevnitř kaple jsou uchovány cenné nástěnné malby zobrazující 15 znamení před Posledním soudem. Lidový název Švédská kaple pochází z doby třicetileté války, kdy zde byly vykonávány protestantské bohoslužby švédského vojska.³⁰

Památník partyzánského hnutí na Morávce je věnován partyzánům z beskyd, kteří se podíleli na protifašistickém odboji. Fašisté v prosinci roku 1944 v místním hostinci odsoudili k trestu smrti 14 místních a dalších 10 odvěkli do koncentračního tábora. Sousoší tří partyzánů zde stojí od roku 1968 jako připomínka na tuto

Obr. 4.23 Památník partyzánského hnutí na Morávce

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/img/ppe_moravka.jpg

⁴⁸ Moravskoslezský kraj, Krajský úřad. Muzea a galerie v Moravskoslezském kraji, 2009

⁴⁹ Beskydy.cz, Památník a rodný dům F. Palackého v Hodslavicích, [online]., 2009, URL: <<http://www.beskydy.cz/Content/clanek.aspx?clanekid=14138&lid=1>> [cit. 2009-03-19].

událost. Od roku 1978 Národní kulturní památkou.⁵⁰

Důl Hlubina, vysoké pece a koksovna Vítkovických železáren v Ostravě je vysoce hodnotný areál průmyslového stavitelství. Těžba uhlí se ukončila roku 1991 a roku 1998 i činnost pecí. Areál, nazýván taky jako „Ostravské Hradčany“ byl roku 2002 prohlášen za národní kulturní památku a roku 2008 zapsán na seznam Evropského kulturního dědictví.⁵¹

Památník Rudé armády v Ostravě je od roku 1946 upomínkou osvobození Ostravska Sovětskou armádou za 2. světové války. Proběhla tady největší tanková bitva. Monument leží za ostravskou radnicí v parku Komenského

Obr. 4.24 Památník Rudé armády v Ostravě

sady a v jeho blízkosti mauzoleum. Zdroj:<http://www.kamenictvizmitko.cz/s2v.JPG>
V roce 1978 byl Památník Rudé armády vyhlášen Národní kulturní památkou.⁵²

Důl Michal v Ostravě - viz. Kapitola 4.8.3. Technické památky.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Opavě je tvořen trojlodí ze 13. století se dvěma věžemi. Největší stavba slezské cihlové gotiky u nás leží na starém náměstí, Rybím trhu, v centru Opavy. V roce 1995 byl kostel prohlášen Národní kulturní památkou.³⁰

4.8.7 Městské památkové rezervace a zóny

Moravskoslezský kraj se nachází hned tři městské památkové rezervace a 18 městských památkových zón.

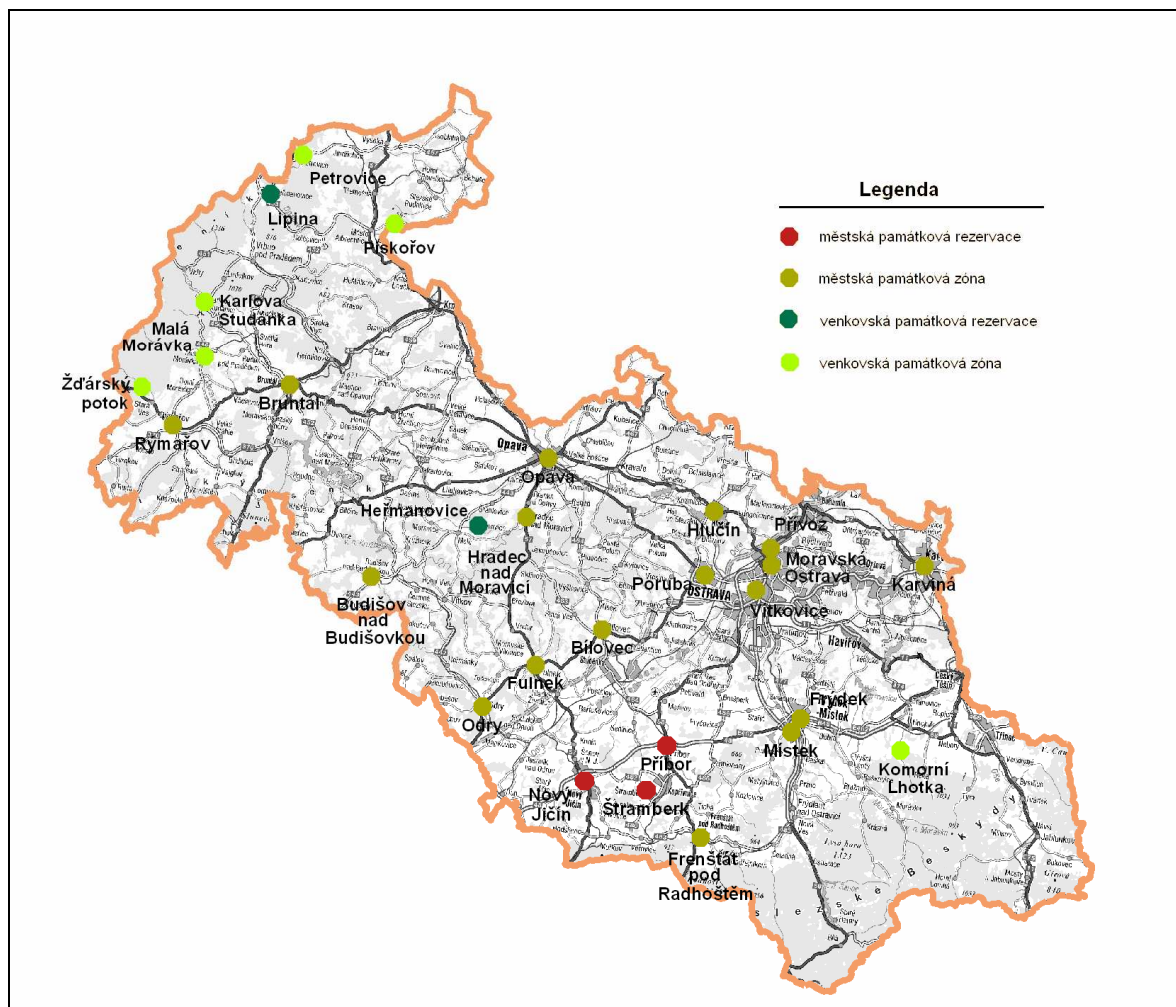
⁵⁰ *Turistik.cz* [online]. URL: <<http://pruvodce.turistik.cz/pamatnik-partyzanskeho-hnuti.htm>> [cit. 2009-03-19].

⁵¹ *Kudy z nudy, Důl Hlubina a vysoké pece a koksovna Vítkovických železáren v Ostravě* [online]., 2008, URL: <<http://www.kudyznudy.cz/cs/aktivity/2008-12-22-1446-za-poznanim-vitkovice.html>> [cit. 2009-03-19].

⁵² *Moravskoslezský kraj, Národní kulturní památky* [online]., 2009, URL: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/ppe_03.html> [cit. 2009-03-19].

4.8.7.1 Městské památkové rezervace, městské památkové zóny, venkovské památkové rezervace a venkovské památkové zóny

Obr. 4.25 Městské památkové rezervace, městské památkové zóny, venkovské památkové rezervace a venkovské památkové zóny

Zdroj: vlastní zdroj

5. SWOT analýza

SWOT analýza je jedna ze strategicky plánovaných metod. Zabývá se hodnocením silných a slabých stránek a následně identifikací příležitostí a hrozeb. SWOT analýza dostala svůj název na základě počátečních písmen anglických slov:

- **S** – strenghts (sílné stránky);
- **W** – weaknesses (slabé stránky);
- **O** – opportunities (příležitosti);
- **T** – threats (hrozby).

SWOT analýza vychází z již prozkoumaného vnější prostředí, jejíž strukturu tvoří makroprostředí. Makroprostředí se skládá z přírodního prostředí, ekonomického prostředí, demografického prostředí, technologického prostředí, kulturního prostředí, sociálního prostředí a politického a legislativního prostředí a z vlivů globálního makroprostředí. Poté vyhodnotíme analýzu vnitřního prostředí. Externí mikroprostředí zahrnuje zákazníky, dodavatele, konkurenci, marketingové prostředí a veřejnost – místní veřejnost, odborná veřejnost, média, vláda, nátlakové skupiny. Interní prostředí se zabývá výrobními, technickými, technologickými, finančními a dalšími prvky.

Získané informace zpracujeme do SWOT analýzy, která nám dá ucelený přehled silných stránek zkoumaného objektu (dostaneme odpovědi na otázku: Jaké jsou přednosti zkoumané oblasti?), slabých stránek (dostaneme odpovědi na otázku: Jaké má zkoumaný objekt nedostatky?). Dále vyhodnotíme příležitosti (získáme odpovědi na otázku: Co můžeme využít ke svému prospěchu? Na co se máme zaměřit, abychom zvýšili zájem o danou oblast?) a vyvarujeme se hrozeb nebo je obrátíme k vlastnímu prospěchu (získáme odpovědi na otázku: Co nás může ohrozit? Čemu se máme vyvarovat?)

5.1 SWOT analýza rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji

SILNÉ STRÁNKY (Strengths)	SLABÉ STRÁNKY (Weaknesses)
- Velikost kraje - 6. největší v ČR	- Nízká úroveň služeb a lidských zdrojů
- Rozmanitost regionu	- Absence volnočasové infrastruktury
- Velké množství hotelů	- Kontaminace půdy a podzemních vod
- Přímé letecké spoje do Prahy a Vídně	- Dopad průmyslu na životní prostředí
- Existence tří velkoplošných CHKO	- Znečištění povrchových vod
- Vysoký počet obyvatel - potenciálních turistů	- Absence parkovacích míst u významných atraktivit
- Mírné klima - teplá léta a dobré sněhové podmínky v zimě	- Malé množství atraktivních národně kulturních památek v kraji
- Technické památky a jejich využití	- Špatná dostupnost hradů
- Možnost kultury, zábavy, festivalů	- Neatraktivní východní oblast ČR pro Prahu
- Druhé největší letiště na území republiky	- Špatné značení atraktivit
- Velké množství hradů a zámků	- Velká nezaměstnanost
- Velké množství technických památek	- Malé množství atraktivních rozhleden
- Dobrá dopravní dostupnost železnicí	- Nepřístupnost většiny dřevěných kostelů
- Velké množství lidové architektury	- Malé množství komunikací
- Velké množství památkových zón a rezervací	- Absence památek UNESCO

- Existence 3D modelu kraje	- V ČR nejvíce propagovaná Praha, na ostatní kraje se zapomíná
- Rostoucí pobyt zahraničních turistů	- Málo prospektů ve světových jazycích
- Pěkná krajina - Velké množství restauračních zařízení	
PŘÍLEŽITOSTI (Opportunities)	HROZBY (Threats)
- Poloha regionu na hranici tří států	- Nejednotnost a chybějící spolupráce
- Krajem prochází cyklotrasa 1. řádu	- Nekvalitní infrastruktura
- Napojení rychlostní silnice R48 na polskou dálniční síť	- Nedokončení plánovaných silnic ve stanovených termínech
- Výstavba dálnice D1	- Nezájem o cestovní ruch v tuzemsku - Češi vyjíždí k moři
- Marketingová komunikace a propagace	- Zanedbání západní části kraje
- Přeshraniční spolupráce	- Absence dálnice
- Zájem investorů	- Špatné nebo žádné průvodcovské služby
- Využití památek z dob 2. světové války	- Nedostatečné služby pro cykloturisty
- Využití pohádkového zámku Hradec nad Moravicí	- Počet ubytovacích zařízení oproti ČR v MSK stagnuje
- Rozvoj agroturistiky	- Špatná image Ostravska, průmyslová oblast

- Využití památek z dob 2. světové války	- Existence jazykových bariér
- Využití známých osobností v kraji	- Nízká úroveň profesionality personálu
- Vyžití pohraničních pevností na Opavsku	- Znečištění životního prostředí
- Využití strukturálních fondů	- Ztráta konkurenceschopnosti
- Využití internetu pro prezentace a rezervace	- Podceněná údržba památek
- Využití technických památek	
- Využití zámků	
- Modernizace velké části železničních sítí	
- Elektrifikace úseku: Ostrava - Frýdek-Místek - Český Těšín	
- Využití Slezskoostravského hradu	
- Využití dolu Michal – možnost o zařazení na seznam UNESCO	
- Vznik nových rozhleden	
- Využití hradu Hukvaldy a hradu Sovinec	
- Rostoucí zájem seniorů o poznávání	

Zdroj: Vlastní zdroj

6. Prioritní osy rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji

Z provedené SWOT analýzy lze zjistit, které oblasti v rozvoji cestovního ruchu jsou pro Moravskoslezský kraj silnými a slabými stránkami a také jaké příležitosti a hrozby mohou region postihnout. V této kapitole popíšu opatření, která povedou k příznivému využití silných stránek a příležitostí a zároveň poukážu na zlepšení slabých stránek a snížení hrozeb. Z analýzy vyplývají tyto 4 priority pro rozvoj cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji:

1. *Infrastruktura;*
2. *Lidské zdroje;*
3. *Atraktivita;*
4. *Marketing.*

6.1 Prioritní osa 1 - Infrastruktura

Následující zjištění vyplývají z analýzy a jsou základem pro doporučení. Velkou nevýhodou kraje, která nám vychází se SWOT analýzy, je nedostatečná infrastruktura kraje.

Kraj disponuje malým množstvím kvalitních pozemních komunikací. Silnice jsou ve špatném stavu, neudržovány, stavěny z nekvalitního materiálu, který vyžaduje neustálé obnovy a opravy. Tímto se zpomaluje plynulý provoz dopravy, nastává čekání a nadměrného úniku zplodin do ovzduší a zpomaluje se tak celková rychlost dopravy. Pracovníci technických služeb nejsou dostatečně flexibilní a vybaveni na změny počasí a s ním spojené střídání ročního období. K tomu, aby nedocházelo ke zpomalování dopravy je nutné mít dostatečné materiálně-technické zabezpečení a dostatečné množství lidských i finančních zdrojů.

Na většině míst není dodáno dostatečné množství informačních tabulí, zvláště pak cedulí informujících o existenci atraktivit v daném místě. Hlavně

u významných atraktivit chybí dostatečné množství parkovacích míst. Kraj by měl podporovat výstavbu, rekonstrukci a modernizaci především těchto parkovišť.

V kraji dlouhou dobu neexistovala žádná dálnice. Již je ale ve výstavbě a úsek Bohumín-Ostrava-Bílovec bude letos dokončen. Výhodou může být napojení rychlostní silnice R48 na polskou dálniční síť, z čehož plyne ohromný užitek spojený s propojením komunikací mezi státy a usnadnění tak dostupnosti k atraktivitám i pro zahraniční turisty. Důležité je zaměřit se na dodržení plánovaného termínu dokončení dopravních cest. Rozvíjet autobusová spojení do odlehlejších míst, která nejsou v dostatečném zastoupení jak v požadovaném čase, tak v množství spojení.

Železniční doprava nese velkou výhodu ve svém objemu. V kraji je poměrně hustá železniční síť s dobrým jízdním řádem i o svátcích a víkendech. Je zapotřebí podporovat množství elektrifikovaných tratí, nových mašin a nových vagónů. Na železnicích se stále objevují staré, ne příliš pohodlné a špinavé vagóny.

Rozvoj dopravy a celkový přínos pro cestovní ruch umožnilo zavedení nového vlaku Pendolino, který zajišťuje plynulý, rychlý a pohodlný způsob přepravy do hlavního města Praha pouze za 3 hodiny. Tento rychlý způsob přepravy je vysoce konkurenční v užívání silničních komunikací. Šetří se tak silniční komunikace, životní prostředí a v neposlední řadě také čas a bezpečnost cestovatelů. Velkou výhodou lze vidět v tom, že i pražští obyvatelé mají do Moravskoslezského kraje lepší a pohodlný způsob přepravy. Tímto se zvyšovat návštěvnost kraje a jeho atraktivit. V současnosti se také přistoupilo k rozsáhlé modernizaci velké části železničních sítí. V nejbližší době se bude elektrifikovat úsek na trase Ostrava – Frýdek-Místek – Český Těšín. Toto umožní lepší dostupnost Moravskoslezského kraje pro sousední Polsko. Vlaková spojení v kraji jsou napojena nejen do sousedních států, ale vedena i přímým spojením do Moskvy.

Hlavní výhodou kraje v dopravě je existence druhého největšího letiště na území České republiky. V posledních letech prodělalo spoustu úprav a modernizací, při kterých byla otevřena nová odletová hala. Z letiště se létá přímým spojením do Prahy a do Vídně. Letiště by se mělo dále rozvíjet

a podporovat vznik nových linek. Nezbytné je zajistit lepší cesty vedoucí do Mošnova, aby se obyvatelé mohli k němu snadněji dostat.

V posledních letech se hodně vyvíjí trend cykloturistiky a ježdění na kolečkových bruslích. Ohromnou výhodou je, že krajem prochází cyklotrasa 1. řádu. Ve spoustě měst proběhla v posledních letech výstavba cyklistických stezek. Ne všechny jsou však dobře značeny a napojovány přes silniční komunikace. Měly by být podporovány stezky vedoucí kolem přírodních a kulturních atraktivit. Stezky nedisponují velkým množstvím speciálních zařízení pro cyklisty, jako jsou restaurace a ubytovací zařízení specializované pro cyklisty, půjčovny kol, obchody s cyklistickými potřebami, servis a jiné služby.

Ubytování v kraji nabízí řada hotelů a dalších ubytovacích zařízení. Jejich výstavba však v posledních letech stagnuje. Existuje málo ubytovacích zařízení, které by se odlišovaly od jiných jak ve službách, tak ve své imagi, kterou by mohly využít ke konkurenceschopnosti.

V kraji je velké množství restauračních zařízení. V nabídce jsou jak pravá česká jídla, tak méně známá zahraniční a jiné speciality. Restaurace se snaží odlišit od konkurence svou vizáží, stylem a jídlem.

6.2 Prioritní osa 2 - Lidské zdroje

Nejen množství atraktivit v oblasti vede k rozvoji cestovního ruchu. Druhou polovinou úspěchu je kvalitní, příjemný, vyškolený personál, ochotný návštěvníkům vždy pomoci a dobře poradit. Podstatná je míra empatie do pocitů zákazníka. Proto by měla být zlepšena profesionalita obsluhujícího personálu zaměřená nejen na zlepšení profesní stránky, ale také komunikačních dovedností spojených s růstem osobnosti člověka. Zaměstnanci by měli vytvořit a navodit příjemnou atmosféru s klienty, kteří se budou opakovaně rádi vracet a doporučovat navštívené místo další veřejnosti. Nutností je sounáležitost zaměstnanců s prováděnou prací a s Moravskoslezským krajem.

Ne málo důležité je i úroveň jazykových schopností personálu. Zaměstnanci, kteří se dostávají do přímého kontaktu se zákazníky by měli ovládat alespoň jeden světový jazyk na komunikační úrovni. Významné je, aby se

personál domluvil v pohraničních částech se sousedními státy jako je Slovensko a Polsko. Tato skutečnost zvyšuje prestiž kraje a umožňuje dorozumět se se zahraniční klientelou, která se poté bude ráda vracet. Na jazykové schopnosti by měl být kladen čím dál tím větší důraz i proto, že jsem členem Evropské Unie. Toho by měl kraj především využít. Spokojení hosté, kteří vědí, že jim ostatní rozumí, se budou rádi vracet.

V Moravskoslezském kraji žije velké množství obyvatel. Region by tohoto lidského potenciálu měl využít k rozvoji a k podpoře cestovního ruchu v kraji, např. výstavbou specializovaných škol se zaměřením na cestovní ruch, realizací kurzů a školení týkajících se této oblasti.

Díky historickému vývoji průmyslu a potom jeho rapidnímu poklesu vládne na území regionu vysoká nezaměstnanost lidí. Tato volná pracovní síla by měla být podporována nejen k přímému zaměstnání v oblasti cestovního ruchu, ale také k jeho vývoji a rozmachu – oprava a výstavba cest, silnic a dálnic, údržba přírodních a kulturních atraktivit, zastoupení v ubytovacích a stravovacích zařízeních.

Bylo by vhodné vytvořit program pro úřady práce a pracovní agentury na podporu rozvoje cestovního ruchu v kraji spojený se zaměstnáváním lidí do této sféry. Výstavbou, rekonstrukcí nových budov a úpravou prostředí tak dává práci dalším nezaměstnaným obyvatelům. Ekonomicky aktivní lidé mají obecně větší paritu kupní síly, díky tomu mohou více utrácet v oblasti služeb, a tedy i v oblasti cestovního ruchu.

6.3 Prioritní osa 3 - Atraktivita

Hlavní předností Moravskoslezského kraje je jeho velikost a poloha na hranici tří států. Právě tuto silnou stránku by měl region využít a zapojovat se do zatraktivnění pohraničního teritoria a tím nalákat turisty ze sousedních států na možnosti využití cestovního ruchu.

Velmi příznivé je také skutečnost střídání ročních období. Kraj se může profilovat ve využívání sportovního potenciálu v zimních obdobích. V teplých letních dnech je k dispozici koupání v přírodních vodách, a nebo v uměle

vytvořených nádrží či koupalištích. Turisty tak kraj může lákat na řadu zábavně poznávacích zajímavostí v každém ročním období.

Nepříznivou stránkou území je kontaminace půdy a podzemních vod, znečištění povrchových vod a dopad průmyslu na životní prostředí. Stát se tento fakt snaží řídit pomocí vyhlášek. Přes tyto skutečnosti je v kraji pěkná a rozmanitá krajina. Na území se rozprostírají tři velkoplošné chráněné krajinné oblasti se spoustou chráněné květeny či ptactva. Region by se měl uchýlovat k rozvoji agroturistiky spojené se specifickými typy ubytování. Regionu by tak existence agroturistiky svému imagi „průmyslový kraj“ odlehčila. Jako pozitivní fakt hodnotíme rozvinutý folklor v kraji.

Z kulturního hlediska kraj disponuje značným množstvím hradů, zámků a zřícenin. Některé z nich jsou v zachovalém stavu, správci však jejich údržbu podceňují. Nutná je rekonstrukce většiny hradů a zámků. Kontrast v existenci velkého počtu technických památek a lidové architektury. Měl by být podporován rozvoj a aktivní využití technických památek. Rozvoj by se měl týkat taky většina dřevěných kostelů, které ve většině případů nejsou veřejnosti zpřístupněny. V kraji bylo vyhlášeno několik památkových zón a rezervací. Na druhé straně je zde jen malé množství atraktivně národních kulturních památek a žádné vysoce ceněné památky UNESCO. V současné době technická památka Důl Michal usiluje o zapsání na seznam UNESCO. Špatně na tom jsou také rozhledny, kde jich je atraktivních opravdu velmi málo. S kulturními památkami jsou také spojeny lidské zdroje, hlavně v oblasti průvodcovských služeb. Tyto služby jsou zde ale na velmi špatné úrovni nebo u některých památek neexistují vůbec.

6.4 Prioritní osa 4 - Marketing

Síla marketingu v současné době stále stoupá na významu. Ne jinak je tomu v oblasti cestovního ruchu. Marketing je chápán jako velmi silný konkurenční nástroj používaný k ovlivňování lidských postojů a jejich chování. Marketingový mix je rozčleněn do „4P“ (price – cena, people – lidé, place – místo a promotion – propagace).

Mezi hlavní nástroje komunikace v oblasti cestovního ruchu patří propagační materiály, cestovní kanceláře, média, veletrhy, internet.

Propagační materiály jsou pro české návštěvníky velmi důležitou složkou při prvním kontaktu s prezentovanou atraktivitou. Proto je důležité, aby potenciálního zákazníka dokázal prospekt upoutat a nalákat ho k návštěvě daného místa. K dispozici by měly být nejen v místě výskytu poznávací památky, ale také by měly být distribuovány cestovním kancelářím, informačním centřům, ubytovacím zařízení a dalším zařízení cestovního ruchu hlavně na veletrzích cestovního ruchu u nás i v zahraničí (především sousední státy Slovensko a Polsko). Propagační letáky pro zahraniční klientelu musí být tištěny ve světových jazycích. Klienta musí upoutat nápadem, svou přehledností, úpravou, kvalitní grafikou a tiskovým papírem. Propagované materiály by měly být zaměřeny zvláště na zeleň a přírodní atraktivitu, aby se upustilo povědomí obyvatelstva od neatraktivní průmyslové oblasti.

Moravskoslezský kraj by měl aktivně spolupracovat s cestovními kancelářemi zaměřenými na incoming. Je vhodné aktivně zajišťovat distribuci propagačních materiálů těmito kancelářím, sdělovat aktuální novinky a akce, které jsou v kraji prováděny. Moravskoslezský kraj by se měl zabývat kvalitním proškolením a prezentacím poskytovatelů služeb cestovního ruchu.

Média jsou dalším podstatným zdrojem informací. Prezentace je poměrně nákladná, výhodné je prezentovat se v cestopisných pořadech (např. Toulavá kamera), v odborné literatuře a časopisech nebo potom v rozhlase. Výhodné je propagování se v sousedních státech hlavně v obdobích před jejich státními svátky a dalších dnech volna.

Pro Moravskoslezský kraj je velmi důležitá účast na veletrzích cestovního ruchu, ať už na domácím či zahraničním významu. Jedná se o místo setkání odborné i laické veřejnosti, která prostory navštěvuje za účelem získání informací o daném prostředí a možnostech ubytování. Jedná se tedy o potenciální návštěvníky kraje. Vhodné je zajistit stánek, který bude něčím kraj specifikovat, odlišit se od ostatních stánků a tím se lépe dostane do povědomí návštěvníků veletrhu. Zapotřebí je mít na místě vyškolený personál, který se bude velmi dobře orientovat v problematice cestovního ruchu a v množství nabízených atraktivit. Zároveň musí ovládat světové jazyky. Nutností je dodat prospekty v jazykových mutacích.

Internet je stále více využívané zařízení ke zjišťování informací a jejich aktualit. Velmi důležité je pro návštěvníky přehlednost a ověření si obsazenosti daného ubytovacího zařízení. Výhodné by bylo využít internet pro prezentace a on-line rezervace. Kraj má také své oficiální stránky na www.kr-moravskoslezsky.cz, kde jsou uváděny základní informace o regionu a aktuality. Webové stránky jsou velmi dobrý komunikační nástroj i pro zahraniční klientelu, proto by měl kraj převést stránky i do světových jazyků a komunikačních jazyků sousedních států. Dobré je mít také banery na jiných internetových stránkách, nebo mít priority před vyhledávaných turistických oblastí na webových vyhledávačích jako je seznam, centrum, atlas, google, yahoo. Velmi dobrá je existence 3 D modelu kraje, který má v této oblasti konkurenční výhodu.

Propagace by měla obsahovat zásadní konkurenční výhody oproti jiných krajům, které lze najít v památkách, přírodě, lázeňství, osobnostech, zábavními akcemi. Zdůrazňovat cenovou dostupnost služeb jak pro české tak zahraniční turisty. Mělo by se pominout spojení kraje s průmyslovou pověstí a obrátit ji v zájem o návštěvy technických památek, zmiňovat se o dobrých službách, kvalitě horského vzduchu, o zeleni. Propagovat aktivní cestovní ruchu spojený s návštěvou atraktivit pro mladé. Spojit propagaci s pohraničními státy a nabízet služby komplexně, zdůrazňovat blízkost oblasti a dopravní dostupnost. Podporovat povědomí o kraji v celé České republice a zdůrazňovat kulturní, zábavní využití za přijatelné ceny v období celosvětové hospodářské krize.

7. Doporučení

V předchozí části jsem popsala prioritní osy, které vyplývaly ze SWOT analýzy. V následujících řádcích podám návrhy a doporučení, která mohou Moravskoslezský kraj nasměrovat k rozvoji a zvýšení pozornosti návštěvníků poznávacích atraktivit.

7.1 Doporučení vycházející z osy Infrastruktura

- K tomu, cestovní ruch mohl být realizován, je nutné zajistit pohodlné přístupové cesty k atraktivitám. Města by měla podporovat hlavně výstavby nových cest, obchvatů, které by naváděly řidiče mimo město. Dojde tak ke zlepšení dopravní situace ve městech a k jejich odlehčení, zrychlí se průběh a pohodlí řidičů.

- Měly by se doplnit na trasách tabule informující o přítomnosti atraktivit projíždějícího místa. S tím souvisí i výstavba a rekonstrukce parkovišť u významných zajímavostí.

- Je nezbytné uvádět do prospektů a na internetové stránky, jakým způsobem dopravy se zde klienti mohou z každého kraje dostat – vhodný je odkaz na stránky www.idos.cz. Měly by být propagovány železniční spoje, autobusová doprava, rychlost Pendolina, využití letecké dopravy, dobrý stav vozovek, výstavba dálnice, která zkrátí čas v dopravních prostředcích. Dobré je také modernizovat letiště a obohatit jej o nové letecké spoje. Na silnicích nesmí chybět tabule informující o přítomnosti významných poznávacích objektech. Kladu důraz na zajištění dostatečných parkovacích míst před významnými památkami a jejich postačující vybavení.

- Na území je dostačující množství ubytovacích zařízení ve všech zastoupeních. A vzhledem k poptávce všechny ubytovací zařízení úrovně *** a více s sebou nese velkou příležitost nově otevřený hotel Park Inn v Ostravě. Proto je podstatné tuto skutečnost prezentovat turistům v nabídce, ze které si opravdu vybere každý. Propagovat, že je kraj připravený na všechny typy turistů.

- Zaměřit se na speciální ubytovací zařízení, která by se mohla odlišit od ostatních. Upozornit na sebe např. dobovou stavbou a zařízením interiéru. Dobrý obchodní krok udělal majitel Penzion Hrad Dona Quijote ve Frýdku-Místku, když ze starého domu nechal vystavět hrad. Hrad je neobyčejný svou restaurací, kdy hosty obsluhují servírky v dobových oblečeních a mluví na zákazníky staročeštinou. Stejně tak jak působí na hosty kamenná restaurace, působí i ubytovací pokoje dobovým interiérem. Na hosty zde skutečně „dýchne minulost“. Ubytovací kapacity by se měly odlišovat těmito nápady, aby uspěly v konkurenci.

- Dobré je poukazovat na výrobky specifikující navštívenou oblast. Této příležitosti se chopily zdejší likérky k vytvoření lihovin s názvy pojícími se s krajem (např. likér Beskydy, likér Lysá Hora). Znamé jsou také „Štramberské uši“ a bůh Radegast se stejnojmenným pivem, kteří lákají turisty k degustaci svých výrobků. Dle mého názoru to byl velmi dobrý marketingový tah, kterého by mohly využít i jiné firmy. Kraj by měl podniky propagující tuto oblast podporovat. Používat by se měly názvy jako „Beskydské placičky“ nebo „Jesenické preclíky“. Hlavně zahraniční turisty je vhodné lákat také na pravou českou svíčkovou s knedlíkem nebo na proslavené české pivo.

- Ve svém zájmu by měl kraj zlepšovat cyklistické stezky, podporovat vytváření doplňkových služeb na trasách, které cyklistům zpříjemní jízdu. Stezky by měly být především vedeny kolem významných atraktivit. Mělo by se také orientovat na zvýšení počtu atraktivnějších rozhleden a zvyšování počtu pěších stezek.

7.2 Doporučení vycházející z osy Lidské zdroje

- Doporučuji se kvalitně připravovat na veletrhy cestovního ruchu, ať už po materiálové stránce, tak i po stránce personální. Je prosperující mít s sebou proškolený personál, který bude zainteresovaný do problematiky cestovního ruchu v kraji. Je významné, aby na těchto akcích udělal dobrý dojem na zákazníky a navnadil je i svou profesionalitou a seriózností k návštěvě regionu. Ve všech svých propagačních materiálech by se měl zaměřovat na nejvýznamnější atraktivitu, poukazovat na kvalitu ubytovacích a stravovacích zařízení.

- Kraj sice disponuje velkým množstvím obyvatelstva, ale neumí tuto silnou stránku dostatečně využít. Měl by se zaměřit na výstavbu a zavádění středních a vysokých škol zaměřených na obor cestovního ruchu. A na výstavbu většího počtu vysokých škol, kterých je v kraji málo. Studenti tak musí navštěvovat školy v jiných krajích, aby si zajistili potřebné znalosti. Takto vzdělaní lidé si však velmi často nalézají pracovní místo v době studia za hranicemi kraje a většinou se už zpět nevracejí. Tím kraj přichází o vzdělané obyvatelstvo.

- Doporučuji úzkou spolupráci kraje s úřady práce a pracovními agenturami při zaměstnávání volné pracovní síly v oboru cestovního ruchu a v jeho přidružených pracovních pozicích.

7.3 Doporučení vycházející z osy Atraktivity

- Zdůrazňuji skutečnost, že by měl kraj více využívat své polohy a spolupracovat s okolními státy a kraji na politice cestovního ruchu. Měly by se vytvářet společné balíčky a akce. Dobrým tahem by byla soutěž o nejvíce navštívených památek regionu Beskydy s výhrou víkendového ubytování v kraji.

- V kraji by se měla rozvinout agroturistika se všemi službami, které tato oblast cestovního ruchu zahrnuje. Dále tuto skutečnost prezentovat v prospektech.

- Kraj by se měl zaměřovat především na objekty poznávacího charakteru. Zvýšenou pozornost by měl věnovat zvláště technickým památkám, kterých je v kraji spousta. Hlavní bodem by měl být areál Vítkovic, ze kterého může pro turisty vytvořit pomyslnou třešničku na dortu. Velice významný dopad by mělo na návštěvnost turistů zapsání tohoto objektu na seznam památek UNESCO. Památka takového významného charakteru by byla na území České republiky unikátem. Jistě by přilákala příliv turistů i ze zahraničí.

- Využít by se měla přítomnost hraničních opevnění z válečného období na Opavsku. Spojením s ukázkami historických bojů, přehlídkou zbraní a dobových fotografií by toto bylo zajímavým obohacením turistů. Poutavé by mohlo být postavení areálu, který by lidem připomněl důležitost a závažnost válek. Spojením s průkopy, zvukovými efekty střel, figurín a zbraní by se tak klienti mohli ocitnout přímo v dění bojiště. Atrakcí by se mohlo zdát i spojení této závažné části se

sportovním a dnes tak vyhledávaným zábavným sportem - paint ball. Objekt by tak nabyl významu nejen pro seniory, kteří by si tak připomněli válečná léta, ale i pro studenty, u kterých probíhá podrobná výuka světových válek. Mladí lidé by jistě uvítali spojení s relaxačním hrou - paint ball. Rodiny s dětmi by zde pak čekaly modely tanků a válečných vozidel a další zajímavosti. Uživit by se zde mohly také občůdky s vojáčky, modely válečných dopravních prostředků či zbraní. Velký význam by objekt nabyl především pro sousední Polsko.

- Na území se vyskytuje v kontrastu technických památek i památky lidové architektury. Výhodné použít tohoto nástroje ve spojitosti s folklórními slavnostmi a jinými vystoupení.

- Kraj by měla také zajímat existence zámků a hradů. Především by se měl zaměřit na jejich průběžnou údržbu a opravy. Pěkným a dochovaným hradem je Sovinec. Je ho třeba více propagovat a poukazovat na další atraktivity v jeho okolí. Na hradech a zámcích by mělo být k dispozici více akcí, divadelní hry, pohádky, ukázky historických bojů, večerního strašení pro děti, ale třeba nové a dosud nepoužívané akce, např. Módní přehlídky šatů z dávných dob, které by jistě nalákaly rodiny s dětmi k návštěvě.

- Takové a podobné akce by měl využívat i pohádkový zámek Hradec nad Moravicí, který byl několikrát vyhledávaný filmaři českých památek. Zámek disponuje krásnými prostory a zámeckým parkem. Každý zámek by měl mít vytvořený zábavně poznávací víkendový program, který zaujme větší spektrum turistů.

7.4 Doporučení vycházející z osy Marketing

- Propagovat by se měla začít dobrá cena za služby poskytované v oblasti cestovního ruchu. Navrhují využívat vzniklé hospodářské krize k ovlivňování chování zákazníka v prospěch kraje. Nutné je zdůrazňovat rozmanitost kraje za dostupnou cenu a při téměř nízké časové vzdálenosti oproti zahraničním dovoleným. Kraj by mohl provést marketingové akce na školách, kde mají studenti slevové ISIC karty, které mohou uplatnit jako slevu při vstupech na návštěvě atraktivit. Vhodné by bylo, kdyby kraj podporoval nabídku hromadných slev

na vstupné pro studenty. Vypíchnul ty nejatraktivnější zajímavosti a nabízel je v balíčku za přijatelnější ceny školám.

- Kraji doporučuji zvýšit svou propagaci prostřednictvím propagačních materiálů tištěných na kvalitním papíru s kvalitní grafikou a obálkou plnou zeleně, aby pominul důvod spojovat kraj s průmyslem a také se špinavým ovzduším. Navrhuji, aby v nich poukazoval na nejatraktivnější oblasti kraje, ale také na méně známé památky a dával je tím do povědomí turistů.

- V oblasti internetu by se měl kraj zaměřit na zahraniční klientelu a přeložit své webové stránky do světových jazyků jako je angličtina, němčina, ruština, ale také polština. Zároveň by je měl udělat lákavější a přehlednější i pro domácí klientelu. Měl by se zaměřit na rezervační systémy, pomocí kterých si mohou klienti zarezervovat dovolenou z pohodlí svého domova. Více by se měl zabývat grafikou a kvalitními fotografiemi přírody a cenných zajímavostí. Pozitivní účinek by mohly mít i poutavé krátké spoty na webových stránkách kraje, které by upoutaly pozornost a zájem potenciálních návštěvníků. Na internetových vyhledávacích by se měly webové stránky kraje zobrazovat ve vyhledávání jako první.

- Dále by se měl aktivně angažovat do spolupráce s cestovními kancelářemi, poskytovat jim kvalitní materiály, informovat o novinkách a aktuálně pořádaných akcích. Cestovní kanceláře nejsou vybaveny dostačujícími prospekty, které prezentují Moravskoslezský kraj, ve většině případů těmito materiály nedisponují vůbec. Navrhuji pořádání školení pracovníků cestovního ruchu, provádění častějších seminářů. Velmi zdůrazňuji, aby byl kraj se zprostředkovateli neustále v kontaktu.

- Kraj musí vytvářet dobrou image, která bude mít pozitivní vliv na potenciální klienty. Zákazníci musí vědět, že se o ně dokážou v daném místě dobře postarat a oni tak mohou prožít svůj zasloužený odpočinek na místě, kde se zároveň pobaví. Veřejné mínění a kamarádké doporučení je velmi důležité pro realizaci každého podnikání.

- Zdůraznit, že se v kraji nebudou v žádném ročním období návštěvníci nudit. Zajímavé by bylo zpracování prospektu, který návštěvníkům nabídne

aktivity, které mohou provádět za každého počasí. Těmito prospekty by měly být vybaveny všechny typy ubytovacích zařízení a jiní zprostředkovatelé cestovního ruchu v kraji.

- Ve všech prospektech by se mělo upozornit na blízkost slovenských a polských hranic. Pohraniční oblasti by se měly spolu úzce spolupracovat, aby tuto oblast lépe propagovaly. Vhodné je zajistit prospekty o kraji i v ubytovacích zařízeních a informačních centrech pohraničních států.

- Důležité je správné prezentování Moravskoslezského kraje v médiích a působení na okolí dobrým dojmem. Musí být vytvářeno pozitivní mínění o kraji pro správné provádění cestovního ruchu. Doporučuji, aby byl kraj viděn se svými památkami a zajímavostmi v cestopisných pořadech na televizních vysílačích a v cestopisných publikacích.

Závěr

Cestovní ruch je v současnosti nejperspektivnější oblastí příjmů ze sektoru služeb a zároveň je považován za odvětví budoucnosti.

Cílem práce bylo v teoretické části popsat polohu a poznávací atraktivitu v Moravskoslezském kraji. Na základě podrobné analýzy jsem zjistila, v čem si kraj vede dobře, kde má své silné stránky a kde se naopak objevují jeho rezervy, které v konečném důsledku ovlivňují správné fungování cestovního ruchu.

Cestovní ruch v regionu skýtá i značné množství slabých stránek, ale správnou organizací a marketingovou strategií může dosáhnout většího nárůstu návštěvníků. Musí pozdvihnout svá silná místa a využít příležitostí, která se mu nabízí. Doporučením je zprostředkovat nové balíčky, zaměřit se na dosud nevyužitý potenciál cestovního ruchu a vyvarovat se hrozbám, které by se mohly negativně projevit na návštěvnosti.

Schopnost prosadit se poznávacích atraktivit na území Moravskoslezského kraje je poměrně rozsáhlá. Na základě toho jsem podala v konečné fázi doporučení a návrhy, kterými směry by se měl kraj v budoucnu dále ubírat, aby mohl zvýšit návštěvnost a zároveň tak pozvednout svou úroveň i na mezinárodní význam.

Na závěr musím dodat, že mě zpracování této práce velmi obohatilo jak po stránce vzdělávací, tak po stránce zlepšení svých zkušeností. Před vyhotovením tohoto tématu jsem sama neměla tušení, kolik atraktivit se v mém rodném kraji nachází. Doufám, že se o existenci těchto zajímavostí budou mít možnost dovědět v budoucnu nejen obyvatelé tohoto kraje, ale také ostatní čeští a zahraniční turisté toužící po poznání a zábavě.